

Problematika domácího násilí a jeho řešení v rámci Policie České republiky

Zdeněk Klesnil

Bakalářská práce
2013

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav pedagogických věd

akademický rok: 2012/2013

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Zdeněk KLESNIL

Osobní číslo: H09096

Studijní program: B7507 Specializace v pedagogice

Studijní obor: Sociální pedagogika

Forma studia: kombinovaná

**Téma práce: Problematika domácího násilí a jeho řešení v rámci
Policie České republiky**

Zásady pro vypracování:

Zpracování odborné rešerše a studium odborné literatury.

Vymezení pojmů a teoretických východisek z oblasti domácího násilí.

Příprava metodiky výzkumné části.

Realizace kvantitativního výzkumu formou dotazníku.

Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.

Prezentace výsledků výzkumu, jejich shrnutí a doporučení pro praxi.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

BURIÁNEK, Jiří a Zuzana PODANÁ. Domácí násilí jako společenský problém a výzkumné téma. Praha: Triton, 2006. ISBN 80-7254-914-6.

ČÍRTKOVÁ, Ludmila. Policejní psychologie. Praha: Aleš Čeněk, 2006. ISBN 80-86898-73-3.

Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích

Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

Zákon č. 306/2009 Sb., Trestní zákoník

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Michaela Jurtíková

Ústav pedagogických věd

Datum zadání bakalářské práce:

30. listopadu 2012

Termín odevzdání bakalářské práce:

3. května 2013

Ve Zlíně dne 19. února 2013

doc. Ing. Anežka Lengálová, Ph.D.
děkanka

Mgr. Jakub Hladík, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně 22. 4. 2013

.....

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlázení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacího zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Předmětem bakalářské práce je tematika domácího násilí a jeho řešení orgány Policie České republiky. Teoretická část práce konkretizuje jednotlivé druhy a znaky domácího násilí, charakterizuje oběti i pachatele domácího násilí a rovněž se zaměřuje na prevenci domácího násilí, jeho zákonnou úpravu a paragrafové vymezení domácího násilí. Práce se dále zabývá otázkou, zda jsou nástroje Policie ČR při řešení domácího násilí dostatečné. Praktická část prezentuje výsledky výzkumu pomocí dotazníkového šetření, prostřednictvím nichž je osvětleno řešení problematiky domácího násilí příslušníky Policie ČR v praxi.

Klíčová slova: Domácí násilí, násilná osoba, oběť, pachatel, Policie České republiky, trestní právo.

ABSTRACT

The subject of this thesis is the issue of domestic violence and its solution by the Police of the Czech Republic. The theoretical part specifies the different types and symptoms of domestic violence victims and perpetrators characterizes domestic violence and focuses on the prevention of domestic violence, the legal rights and articulated definition of domestic violence. The paper focuses on the question whether the instruments Police in dealing with domestic violence sufficient. The practical part presents the results of research using questionnaires, which is illuminated by solving the problem of domestic violence police officers in practice.

Keywords: Domestic violence, violent person, victim, offender, Police of the Czech Republic, the criminal law.

Rád bych poděkoval vedoucí mé bakalářské práce, Mgr. Michaele Jurtíkové, za ochotu a vstřícnost při konzultacích, za cenné rady, připomínky a odborné vedení při zpracování bakalářské práce.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 DOMÁCÍ NÁSILÍ	12
1.1 DEFINICE NÁSILÍ A DOMÁCÍHO NÁSILÍ.....	12
1.2 PRŮBĚH DOMÁCÍHO NÁSILÍ.....	13
1.2.1 Fáze napětí.....	14
1.2.2 Fáze násilí.....	14
1.2.3 Fáze usmíření, líbánek.....	14
1.2.4 Fáze klidu	15
1.3 FORMY DOMÁCÍHO NÁSILÍ	15
2 AKTĚŘI DOMÁCÍHO NÁSILÍ	19
2.1 PROFIL PACHATELE DOMÁCÍHO NÁSILÍ	19
2.1.1 Typologie pachatele domácího násilí	19
2.2 PROFIL OBĚTI DOMÁCÍHO NÁSILÍ	21
3 ORGANIZACE ZAJINTERESOVANÉ V PROBLEMATICE DOMÁCÍHO NÁSILÍ	23
3.1 POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY	23
3.2 STÁTNÍ ZASTUPITELSTVÍ	23
3.3 KRIZOVÁ INTERVENCE.....	24
3.3.1 Definice krizové intervence	24
3.3.2 Intervenční centra	24
4 ÚLOHA POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY PŘI ŘEŠENÍ PŘÍPADŮ DOMÁCÍHO NÁSILÍ	26
4.1 POSTUP POLICIE ČR PŘI OZNÁMENÍ O PŘÍPADU DN	26
4.2 ZÁKONY TÝKAJÍCÍ SE DOMÁCÍHO NÁSILÍ V ČESKÉ REPUBLICE	28
4.3 PRÁVNÍ NÁSTROJE POLICIE ČR PŘI ŘEŠENÍ PŘÍPADŮ DOMÁCÍHO NÁSILÍ.....	31
II PRAKTICKÁ ČÁST	35
5 VÝZKUM	36
5.1 CÍL VÝZKUMU A STANOVENÍ VÝZKUMNÝCH OTÁZEK.....	36
5.2 METODOLOGIE VÝZKUMU	36
5.3 KONSTRUKCE DOTAZNÍKU	37
5.4 CHARAKTERISTIKA VÝZKUMNÉHO VZORKU.....	38
5.5 ANALÝZA A INTERPRETACE ZJIŠTĚNÝCH DAT	38
5.6 SHRNUTÍ VÝSLEDKŮ VÝZKUMU	58
5.7 NÁVRHY NA OPATŘENÍ	60
ZÁVĚR	62

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	64
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	66
SEZNAM OBRÁZKŮ	67
SEZNAM TABULEK.....	68
SEZNAM GRAFŮ	69
SEZNAM PŘÍLOH.....	70

ÚVOD

Stěžejní tematikou této bakalářské práce je domácí násilí, jakožto složitý celospolečenský problém, který se stal zejména v posledních letech předmětem zájmu celé společnosti. Společnost si však neuvědomuje všechna úskalí pojmu domácí násilí a netuší, co vše je zapotřebí při jeho řešení. Téma domácího násilí je v práci popsáno z pohledu Policie České republiky, jež je k jeho řešení kompetentní, a tato oblast leží jako jeden z mnoha úkolů na bedrech Policie České republiky.

Práce je rozdělena na část teoretickou a praktickou. Část teoretická obsahuje celkem čtyři hlavní kapitoly. První kapitola se zabývá definováním domácího násilí jako komplexního problému, jeho jedinečnými projevy a různými formami násilí. Druhá část je věnována profilu pachatele a oběti domácího násilí a jejich jedinečnými projevy, následky chování pachatele na psychiku oběti domácího násilí. Další kapitola popisuje roli Policie České republiky při řešení problematiky domácího násilí a roli dalších státních i nestátních organizací, se kterými policie spolupracuje, a které přispívají ke zkvalitnění této činnosti. V poslední kapitole teoretické části jsou podrobně rozebrány úkoly Policie České republiky, oprávnění policistů, kterých využívají při ochraně osob ohrožených domácím násilím a také postup hlídky policie po příjmu oznámení až po případné vykázání agresivní osoby. Praktická část práce je zaměřena na objasnění hlavních výzkumných otázek, k čemuž je využito kvantitativního výzkumu pomocí dotazníkového šetření, týkající se otázek domácího násilí ve vztahu k Policii České republiky, resp. k administrativnímu zpracování případů domácího násilí, účinnosti institutu vykázání agresivní osoby při zajištění bezpečnosti ohrožené osoby a dále ke spolupráci intervenčních center a Policie České republiky při řešení případů domácího násilí.

Základním cílem této práce je podat celkový náhled na problematiku domácího násilí z pohledu řadového policisty služby pořádkové policie a na spolupráci policie s intervenčními centry a dalšími institucemi, které se při řešení této problematiky aktivně podílejí, a bez kterých se tato služba občanům neobejde.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 DOMÁCÍ NÁSILÍ

Špatenková (2011, s. 21) uvádí, že pod pojmem domov si lidé obvykle představují místo, kde nás lidé mají rádi a které máme rádi my. Domov je místem bezpečí a jistoty. V současné společnosti se však často prostředí domova a rodiny stává tím nejnebezpečnějším místem. Samotný výskyt domácího násilí byl po dlouhou dobu tabu. Povědomí společnosti se ovšem změnilo a dokážeme si připustit, že i „normální rodiny“ mohou být násilím zasaženy.

1.1 Definice násilí a domácího násilí

Násilí

O násilí se nejčastěji hovoří jako o záměrném používání fyzické síly proti jiné osobě či sobě samému. *„Násilí je takové jednání, které druhému působí bolest nebo jej poškozuje. Přestože je násilí přirozená součást života, o čemž svědčí celé dějiny lidstva s jejich válkami, jeho nárůst a především nesmyslnost v posledních letech je překvapující. Změnou životních podmínek a kulturních hodnot se mění obraz chápání interpersonálního násilí především v rodině“.* (Vaničková, 1995, s. 5)

Domácí násilí

Čírtková (2008, s. 9) uvádí, že *„domácí násilí je opakované, dlouhodobé a zpravidla eskalující násilí fyzického, psychického, sexuálního, sociálního a ekonomického rázu, v jehož důsledku vzniká jednoznačně asymetrický vztah, který vede ke stabilnímu rozdělení rolí na násilnou a ohroženou osobu“.* Tato tvrzení podtrhuje Králíčková (2011, s. 5), která uvádí, že *„pod pojmem domácí násilí se mohou skrývat nesčetné projevy nerovnováhy moci v malé sociální skupině, převážně rodině, společné domácnosti, které mají příčinu v nezralosti partnera, touze prosadit moc, v neshodách, vlivu alkoholu, sexuálních požadavcích, citových vazbách a dále také v povahových rysech, obtížné ekonomické situaci, v chronickém nedostatku času, promiskuitě apod.“.* Ze zcela jiného pohledu popisuje domácí násilí Fialová (2005, s. 51) a to tak, že *„domácí násilí zahrnuje všechny formy fyzického, sexuálního a psychického násilí, které je chápáno mezi jednotlivými členy rodiny. V britské definici je domácí násilí definováno jako násilí na ženách, která páchá současný nebo bývalý partner.“*

Pojem nebo problematika domácího násilí stála ještě před nedávnou dobou mimo zorné pole společnosti, ale i odborníků. I v této době však docházelo k případům domácího násilí. Tyto případy se ovšem řešily až v případě, kdy problém, v podobě zdravotních následků násilného jednání na oběti, přerostl určitou mez a byla naplněna skutková podstata některého z trestných činů.

„V České republice se problematice domácího násilí začala věnovat pozornost koncem 90. let. V listopadu 1996 se konal na Policejní akademii v Praze první seminář, na kterém byla otevřena diskuse o situaci v ČR. V březnu 2001 se uskutečnil sociologický reprezentativní výzkum o povědomí, postojích a zkušenostech s domácím násilím. Výzkumný soubor tvořilo 1724 osob, občanů České republiky, starších 15 let. Podle výsledků výzkumu přiznal každý šestý dotazovaný násilí ve vlastním partnerském vztahu. Více než čtvrtina dotazovaných se s domácím násilím setkala přímo jako oběť, svědek nebo pachatel. Dotazovaní nevnímají domácí násilí jako problém, který je zveličován feministkami, ale dvě třetiny respondentů jej hodnotí jako závažný celospolečenský jev a 71 % se přiklání k názoru, že problém se nevyřeší v rodině.“ (Fialová, 2005, s. 51)

1.2 Průběh domácího násilí

Špatenková (2011) uvádí, že by se mohlo zdát, že vznik nebo průběh domácího násilí se jeví jako nepředvídatelný či skrytý, ale ve skutečnosti je pozorován neustále se opakující vzorec průběhu domácího násilí. Pochopení těchto zákonitostí umožní nahlédnout do podrobností a vývoje domácího násilí. V této problematice se bavíme o fázích domácího násilí s různým časovým intervalem a délkou trvání, jenž se při opakovanosti cyklu zkracuje. Každá jednotlivá fáze s sebou nese určitou charakteristiku, a ta se v konečném důsledku projeví v chování násilné osoby. Špatenková dále dělí průběh vzniku domácího násilí do následujících čtyř fází. Celý popisovaný cyklus se zpravidla opakuje a může trvat různě dlouho až do doby, než je nějakým způsobem přerušeno. Popisované fáze průběhu domácího násilí jsou populární hlavně v USA. Jeho kritici upozorňují na to, že popisovaný cyklus nemusí být platný pro všechny případy domácího násilí, a proto je vždy nutné ke každému případu přistupovat individuálně. Toto rozdělení forem domácího násilí uvádí Ševčík, Špatenková a kol. (2011, s. 54) a ztotožňuje se s ním Čírtková (2008, s. 10).

1.2.1 Fáze napětí

Fáze napětí je charakteristická tzv. houstnutím atmosféry v domácnosti. Nejčastěji dochází ke zhoršení soužití partnerů, které předznamenává zhoršená komunikace. U násilné osoby bývají časté stavy podrážděnosti a nespokojenosti. Všechno, co bylo dříve v pořádku, je nyní terčem kritiky a shazování. Forma páchaného násilí je v této fázi spíše jeví jako pasivní agrese. Pasivní agrese může být doplněna křikem a nadávkami. Osoba ohrožená tímto chováním začne pociťovat strach a vzrůstající agresi se snaží vytěsnit tak, že násilné osobě ve všem vyhoví. Ohrožená osoba se začne obviňovat, protože se domnívá, že vzniklá situace v domácnosti je částečně její vina a že mohla vzniku této situace předejít. Ohrožená osoba však netuší, že se jí to nemůže podařit a nemá ještě ponětí o tom, že v následující fázi nastoupí násilí v úplně jiné míře a že jí možná půjde o holý život.

1.2.2 Fáze násilí

V této fázi dochází k propuknutí násilí naplno. Napadání již nenese jen podobu psychického týrání, ale rovněž fyzického násilí. Násilná osoba demoluje věci, zastrašuje a snaží se upevnit svou moc a kontrolu nad druhým tyranizováním ohrožené osoby. V této fázi dochází k útokům ve formě kopání, strkání, mlácení, plivání, škrcení, pálení, svazování i znásilňování. Ohrožená osoba zažívá velmi silné pocity strachu, které střídají pocity úzkosti, zoufalství a také bezmoci. Ohrožená osoba tuto fázi obvykle „přežije“ s podlitinami nebo se zlomeninami. Někdy může být dokonce ošetřena v nemocničním zařízení a do incidentu může být zapojena i policie. Pro tuto fázi je typické, že časem dochází ke zhoršení situace z důvodu násilníkovi jistoty, že jeho chování má minimální či žádné důsledky, a tak se rychle naučí užívat násilí jako ideální prostředek kontroly a donucování.

1.2.3 Fáze usmíření, líbánek

Násilná osoba si uvědomuje, že by oběť mohla chtít vztah ukončit. Násilník však nechce připustit ztrátu kontroly a moci, proto mění způsob chování. Omlouvá se, slibuje, že už nikdy nic podobného neudělá, ubezpečuje ohroženou osobu, že se změní. Ve fázi usmíření/líbánek předstírá lásku, smutek či lítost. Obdarovávání květinami či jinými dary je většinou tak přesvědčivé, že ohrožená osoba/objekt náklonnosti podlehe jeho vlivu a zůstane ve vztahu a uvěří falešným slibům o zlepšení situace. V případě, že se násilné

osobě tato taktika neosvědčí, může následovat vyhrožování sebevraždou nebo sebepoškození atd. Při opakování cyklu násilí může být ohrožená osoba velmi unavená a vyčerpaná z ustavičného násilí, může být z celé situace dezorientovaná. Někdy si ohrožené osoby uchovají určitou naději, že se situace zlepší a snaží se udělat vše pro naplnění očekávání násilné osoby a ve vztahu i nadále setrvávají. Po nějaké době se ukáže, že jejich rozhodnutí bylo mylné a založené na popření a minimalizaci vzniklé situace.

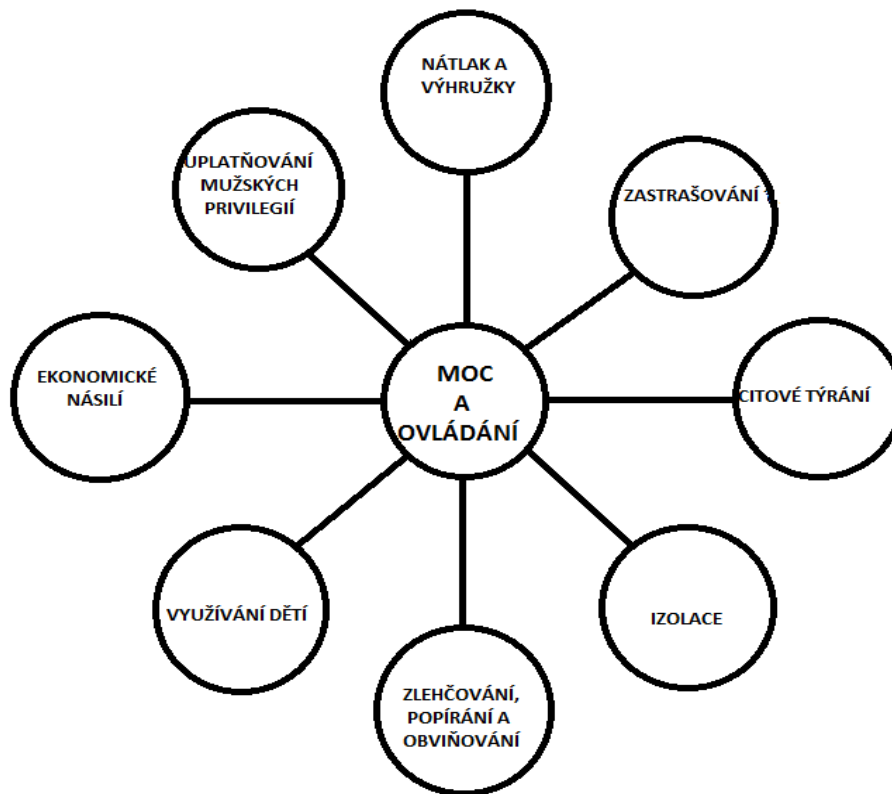
1.2.4 Fáze klidu

Tato fáze je někdy považována za součást fáze usmiřování a líbánek. Je charakteristická částečným klidem, nedochází k výskytu žádných výraznějších incidentů s násilím. Násilná osoba může částečně splnit některý ze slibů a ohrožená osoba doufá, že násilí, které prožila je zažehnáno. Problémy však přetrvávají, pomalu a pozvolna se hromadí, až opět vyvrcholí ve fázi napětí.

1.3 Formy domácího násilí

Jak uvádí Ševčík i Špatenková a kol., veškeré formy domácího násilí mají většinou společný cíl a tím je získání moci a udržení plné kontroly nad druhým. Násilné osoby užívají k tomuto mnoho taktik, aby tohoto účelu dosáhli. Ve většině případů se jedná zejména o ponižování, zastrasování, obviňování, izolování, bití a fyzické týrání. Jednotné podoby nejsou do dnešní doby sjednoceny v žádné literatuře. Z těchto příčin si každý autor vytváří vlastní typologii. I přes toto všechno je možno identifikovat několik základních forem domácího násilí.

"Existuje více druhů agresivního chování, které se zpravidla znázorňují v grafickém schématu pod názvem "duluthský model". Jedná se o schéma, které dobře ukazuje, jak citové týrání posiluje a podporuje fyzické a sexuální násilí." (Conwayová, 2007, s. 15-16).

Obr. 1. Duluthský model (upraveno)

Fyzické násilí

Špatenková (2011, s. 47) popisuje tuto formu jako pravděpodobně nejviditelnější a nejnásilnější formu domácího násilí. Nejviditelnější formou je pro následky, které zanechává na své oběti ve formě krvavých zranění, zaschlé krve, popálenin, vytrhaných chomáčů vlasů, popálenin atd. Fyzické násilí se vyskytuje ve velkém počtu specifických forem chování, jehož cílem je zastrašit, ublížit nebo přivodit bolest, zranění a fyzické utrpení, např. mlácením o zeď, udeřením pěstí, fackováním, škrcením, vytrháváním vlasů, pálením. V krajních případech dochází k ohrožování bodnou či střelnou zbraní až k přímému útoku ohrožující zdraví a život ohrožené osoby.

Psychické násilí

Podle Špatenkové je někdy označováno jako násilí psychologické, citové či emocionální. V převážné většině případů se jedná o různé způsoby zastrašování, které je prováděno pomocí zlých pohledů, výhružných gest, předváděním zbraní, ničením věcí, ubližováním

jiným v přítomnosti ohrožené osoby. Násilná osoba dále užívá k dosažení svého cíle zvýšené kontroly všeho, co ohrožená osoba dělá – kam jde, s kým mluví, co říká, kdy se vrátí, omezování samostatnosti a rozhodování o sobě. Násilná osoba se snaží svým jednáním podlomit sebevědomí ohrožené osoby a tím ji ovládnout/zlomit. K tomuto užívá kritizování a ponižování, různé vulgární nadávky, zesměšňování, snižování schopností, zpochybňování duševního zdraví, zlehčování obav, přehlížení přání a potřeb. Násilná osoba se snaží o to, aby se ohrožená osoba maximálně podrobila jeho vůli. Tohoto dosahuje pomocí vyhrožování a vydírání, nucením k poslušnosti, vyhrožováním bitím, přerušování kontaktů, sebevraždou, vydírání přes děti, vnoučata což v konečném důsledku způsobí u ohrožené osoby vyvolávání pocitů viny

Ekonomické násilí

Pachatel ekonomického násilí brání ohrožené osobě v přístupu k penězům, neposkytuje jí žádné finanční prostředky, a to ani na chod domácnosti či na stravu pro děti. Pachatel má kontrolu nad příjmy a výdaji ohrožené osoby. Nejedná se však jen o finanční prostředky, kterými si drží nadvládu nad ohroženou osobu, ale často bez jejího svolení manipuluje s jejími věcmi, nedovoluje jí užívat automobil, nebo prodávají její věci. (Sochůrek, 2009 s. 134) popisuje ekonomické násilí jako „bránění v nástupu do zaměstnání nebo bezdůvodné nucení zaměstnání opustit, destruktivní aktivity vůči majetku oběti a osobním věcem, zvláště pokud má k nim oběť silný emotivní vztah např. upomínkový předmět, dárek apod.“.

Sociální násilí

Jako prostředek nátlaku u této formy jsou využívány děti a jiné osoby. Dochází k zákazům kontaktů s rodinou a s přáteli. Ohrožená osoba se tak nachází v izolaci, je jí znemožněno se setkávat s jinými lidmi. Násilná osoba získává postupnou moc nad ohroženou osobou. Na základě této moci dochází k absolutní kontrole pohybu ohrožené osoby, násilná osoba chce vědět kam a s kým jde, co bude dělat, uděluje zákazy a vyhrožuje.

Sexuální násilí

Jedná se zejména o vynucování jakýchkoliv sexuálních aktivit proti vůli oběti, velmi často opakovaně či nucení k sexuálním aktivitám, které oběť vykonávat nechce. Násilné osobě jde o uspokojení sexuálního pudu, což je spojené s pokořením oběti a upevnění pocitu moci ze strany agresora. „*Nejčastěji se vyskytuje mezi partnery. Statistiky z USA poukazují na to, že třetina až polovina týraných žen byla přinejmenším jednou partnerem znásilněna. Lze předpokládat, že v České republice bude situace obdobná.*“ (Ševčík, Špatenková a kol., 2011, s. 51)

Ševčík dále uvádí, že mezi oběti sexuálního násilí patří rovněž muži, ovšem vzhledem k citlivosti dané problematiky je tato oblast nadále velmi obtížně přístupná vědeckému zkoumání. Sexuální násilí je možno charakterizovat jako nedobrovolný sexuální kontakt jakéhokoli druhu. Jedná se o případy, kdy je jedinec nucen podílet se na nepříjemných, nebezpečných nebo ponižujících sexuálních praktikách. Vynucování sexu mezi manžely patří také mezi akty agrese a násilí a v žádném případě se nejedná o plnění tzv. manželských povinností. V případech sexuálního násilí se ne vždy jedná jen o uspokojení sexuálního pudu, ale naopak je to nástroj ponížení a podrobení druhé osoby. Naprosto stejné rozdělení uvádí Sochůrek (2009, s. 133-134).

2 AKTÉŘI DOMÁCÍHO NÁSILÍ

Domácí násilí, jako patologický jev vyskytující se ve společnosti, se neodehrává v rámci jednoho jedince, který by působil nátlak sám na sebe nebo sebe samého poškozoval. Jedná se o jednání, v němž hrají vždy hlavní roli pachatel a jeho oběť nebo i více obětí.

2.1 Profil pachatele domácího násilí

Pachatelé domácího násilí používají k udržení kontroly a moci nad životem oběti manipulativní techniky. Pachateli domácího násilí jsou lidé z rozdílných socioekonomických vrstev s různým druhem vzdělání. U pachatelů nelze diagnostikovat jednotnou duševní poruchu, která by byla platná pro všechny. Pachatelé obvykle vystupují navenek jako sympatičtí a velmi komunikativní lidé, kteří jsou však vůči své partnerce násilní a bezohlední. K násilí z jejich strany dochází především z pocitu, že mohou a nikoliv proto, že trpí duševní poruchou. Pachatelé mívají velmi zkreslené představy o partnerském vztahu a o roli muže a ženy. Mnozí z nich byli sami v dětství týráni nebo se jen stali svědky násilí otce vůči jejich matce. Jako děti se naučili užívat násilí k řešení určitých životních situací.

U pachatele domácího násilí se může vyskytnout různá kombinace faktorů, která ovlivňuje jeho násilné chování. Psychologický výzkum v této oblasti pokračuje a dodnes nepřinesl všeobecně uznávanou a preferovanou typologii pachatelů domácího násilí.

2.1.1 Typologie pachatele domácího násilí

Dle Čírtkové (2008, s. 39-40) je typologie pachatelů domácího násilí dělena do následujících čtyř kategorií:

- a) **Osoba dvojí tváře bez výrazných příznaků psychopatologie**, která produkuje problematické, násilné chování pouze ve svém soukromí, ve vztahu k blízké osobě (partnerce).
- b) **Obecně násilná osoba**, u které se vztahové násilí kombinuje s dalšími problematickými (antisociálními) sklony i mimo jadernou rodinu.
- c) **Násilník, u kterého dominují problémy závislostí** (alkoholismus, drogový abúzus, závislost na hracích automatech), s nimiž je domácí násilí úzce spojeno.
- d) **Násilník s psychickou zátěží** (tj. s výraznými symptomy poruch osobnosti).

Na rozdíl od Čírtkové uvádí ve své publikaci Vargová a Vavroňová (2006, s. 10) pouze tři kategorie dělení pachatelů domácího násilí podle tzv. **Mederosova dělení**:

- a) **Majetnický, žárlivý pachatel domácího násilí** netoleruje odloučení od partnerky a je až patologicky žárlivý. Mezi hlavní znaky jeho chování patří tendence k iracionálnímu obviňování partnerky, snaží se mít nad svou partnerkou naprostou kontrolu a dohled, vyhrožuje zabitím partnerky či dětí, případně sebevraždou. I po odchodu partnerky pokračuje ve vyhrožování i jejím zastrašování.
- b) **Sadistický pachatel domácího násilí** má neurotické rysy osobnosti, je fascinován mocí a mstou. Potěšení mu přináší zvláště kruté formy násilí podobné mučení a toto jeho násilí často končí vážnými zraněními. Jeho útoky často přicházejí bez varování a jsou nepředvídatelné. Takový člověk obvykle nemá záznam v policejní databázi a okolí jej považuje za bezúhonného a solidního.
- c) **Extrémně nebezpečný pachatel domácího násilí** má extrémně vysokou predispozici k násilnému chování. Je přecitlivělý v otázkách vlastní mužnosti, cítí povinnost neustále prosazovat své názory a zájmy. Extrémně útočný je zvláště v kontaktu s autoritou, a také když mu oběť odporuje nebo se brání. Bývá trestán za napadání a fyzické útoky i mimo rodinu.

Z výše uvedeného je patrné, že náchylnost k řešení konfliktních situací v běžném životě za pomoci násilí je velmi ovlivněna osobnostními předpoklady, charakterovými dispozicemi a sklony k násilnému chování. V neposlední řadě se jedná o vzory chování, které si osoba osvojuje v průběhu svého života, hlavně v období dětství a rané dospělosti.

Čírtková uvádí, že v souborech násilníků, které jsou evidovány soudně nebo na základě výzkumů obětí domácího násilí, bylo v mnoha studiích u násilných osob zjištěno vysoké procento výskytu poruch osobnosti. Jedná se až o 80 % násilníků ze zkoumaného vzorku. Přitom v normální populaci je četnost výskytu poruch osobnosti výrazně menší. V maximalistických odhadech se četnost pohybuje na 15-20 %.

Uvedená klasifikace různých typů osobnosti pachatele domácího násilí umožňuje najít, vyhodnotit a orientačně zjistit rizikovost každého jednoho případu domácího násilí. Dále je také možné na základě zjištění přesných osobnostních rysů pachatele nastavit strategii intervence či poradenství pro ohroženou osobu. V uvedených typologiích pachatelů se také mohou objevit různé patologické faktory v chování, které předznamenávají vyšší rizikovost domácího násilí. Osobnostní poruchy a jiné patologické jevy v chování předznamenávají

poměrně pesimistickou prognózu v případě možnosti na záchranu postiženého partnerského vztahu. V případě, že násilník (pachatel) není připraven přijmout plnou zodpovědnost za své chování, jednání, nepřijímá vinu a dále není motivován ke změně v chování, je šance na ukončení jeho násilného chování mizivá.

2.2 Profil oběti domácího násilí

Podle metodické příručky č. 1/2010 ředitele ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia České republiky je oběť domácího násilí definována jako „osoba, která je ohrožena nebezpečným útokem proti životu, zdraví anebo svobodě nebo zvláště závažným útokem proti lidské důstojnosti, ze strany násilné osoby“.

Oběti domácího násilí se mohou stát teoreticky všichni členové domácnosti. Jedná se tedy o děti, ženy, seniory, muže. V případě partnerského násilí tvoří největší počet obětí ženy. „Oběti domácího násilí se může stát každá žena. Jde spíše o to, jak na tuto situaci bude reagovat a jak tuto zátěž již na počátku jejího rozvoje zvládne. Vznik syndromu týrané ženy je projevem selhání obranných mechanismů, které mohlo mít různé příčiny. Jednou z nich je obecná tendence žen zpracovávat své traumatické zážitky internalizujícím způsobem, přijímat, často zcela zbytečně a bezdůvodně, odpovědnost za vznik takové situace, obviňovat se za to a trestat se přijetím role oběti.“ (Bentovim In: Vágnerová, 2004, s. 641). Výše uvedené potvrzuje Čírtková (2008), která uvádí, že ženy jsou mnohem častějšími oběťmi domácího násilí než muži. V procentuálním vyjádření jsou ženy zastoupeny v poměru 92-98 % k mužským obětem.

Výraz oběť domácího násilí zcela neodpovídá charakteristice osoby, která má osobní zkušenost s domácím násilím. Tento výraz vyvolává dojem pasivního přístupu a přijímání násilného chování. Oběť se však aktivně vyhýbá opakování a eskalaci násilí. V tomto případě by se tedy mělo spíše mluvit o osobách, které mají zkušenost či zažily domácí násilí. Prožitek násilí ovlivní oběť v mnoha oblastech. Vedle zdravotních obtíží, snižuje násilí sociální status oběti. Kromě těchto uvedených vlivů má násilí také velký dopad na psychiku oběti násilí. Dochází k rozvoji poruch chování a emočních poruch. Mezi **nejčastější psychické důsledky prožitého násilí** podle Vargové a Vavroňové (2006, s. 10) patří následující:

- nízké sebevědomí a sebeúcta

- deprese
- pocity úzkosti
- nesoustředěnost
- rychlé střídání nálad
- poruchy spánku
- poruchy příjmu potravy
- pocity studu (oběti se dlouhou dobu snaží situaci zvládat samy, vytěsnit násilí, přizpůsobit se, udělat vše pro to, aby k násilí nedocházelo)
- symptomy posttraumatické stresové poruchy (flashbacky, noční můry, opětovné prožívání traumatizujících zážitků)
- pocity bezmoci
- sebevražedné myšlenky
- potíže s alkoholem
- věří v mýty o domácím násilí, oběti bývají přesvědčeny, že selhaly, že násilí vyprovokovaly apod. (podílí se na tom chování násilníka i postoj společnosti).

3 ORGANIZACE ZAINTERESOVANÉ V PROBLEMATICE DOMÁCÍHO NÁSILÍ

Při řešení domácího násilí dochází ke spolupráci několika státních i nestátních organizací. Na základě této spolupráce jsou uskutečňovány veškeré kroky od zjištění domácího násilí, přes vykázaní násilné osoby až po odbornou pomoc a poradenskou činnost určenou pro ohrožené osoby.

3.1 Policie České republiky

Klíčovou rolí v problematice domácího násilí a jeho odhalování představuje Policie České republiky. Policie bývá v mnoha případech jako první, kdo se o případu s možným výskytem domácího násilí dozvídá. Policista je ze zákona povinen přijmout jakékoliv oznámení a toto oznámení dále prověřit. Výkon služby policie je poskytován státem bez úplaty. Policista je povinen v rámci svých pravomocí poskytnout po moc a ochranu občanovi a zajistit jeho bezpečnost a to i s nasazením vlastního života. V případech domácího násilí jsou písemné výstupy policistů zasahujících na místě oznámení hlavním pilířem, na kterém staví další organizace zainteresované v této problematice. Jedná se zejména o úkony, které jsou vzhledem k jejich povaze často jedinečné a neopakovatelné.

3.2 Státní zastupitelství

Státní zástupce je dalším velmi důležitým článkem. Státní zástupce totiž má možnost rozhodnout již v přípravném řízení o některých možných opatřeních, která se týkají jak násilné osoby, tak osoby ohrožené. Při zajištění bezpečnosti ohrožené osoby a zejména pro zamezení dalších útoků na ohroženou osobu, může státní zástupce zvolit vazební stíhání pachatele domácího násilí. V mnoha případech stíhání pachatele na svobodě totiž dochází k opakování útoků na ohroženou osobu, které bývají zpravidla více brutální s daleko více závažnějšími následky zanechanými na oběti.

Státní zastupitel spolupracuje při řešení případu domácího násilí i s probační a mediační službou. „ *U navrhování výše a způsobu trestu musí státní zástupce přihlédnout zejména ke konkrétnímu jednání pachatele, jeho osobnosti, způsobu spáchání a zejména jaké jsou vztahy v rodině. Ve většině případů domácího násilí se jedná o přečiny, kde jsou uplatňovány alternativní tresty*“. (ŠTERN, 2010)

3.3 Krizová intervence

3.3.1 Definice krizové intervence

Vodáčková (2007, s. 60) definuje krizovou intervenci jako odbornou metodu práce s klientem v situaci, kterou osobně prožívá jako zátěžovou, nepříznivou, ohrožující. Krizová intervence pomáhá zpřehlednit a strukturovat klientovo prožívání a zastavit ohrožující či jiné kontraproduktivní tendence v jeho chování. Krizová intervence se zaměřuje jen na ty prvky klientovy minulosti či budoucnosti, které bezprostředně souvisejí s jeho krizovou situací. Krizový pracovník klienta podporuje v jeho kompetenci řešit problém tak, aby dokázal aktivně a konstruktivně zapojit své vlastní síly a schopnosti a využít potenciálu přirozených vztahů. Krizová intervence se odehrává v rovině klientova problému a překonání konkrétních překážek. Špatenková (2011) vymezuje krizovou intervenci jako specializovanou pomoc osobám, které se ocitly v krizi.

3.3.2 Intervenční centra

Intervenční centra mají v celém systému řešení domácího násilí velmi důležitou roli. Bez jejich existence by celý systém nemohl správně a efektivně fungovat. Pouze platná právní úprava nemůže pomoci osobám ohroženým domácím násilím. Prostřednictvím kvalifikovaných odborníků, kteří v intervenčních centrech působí, jsou klientům poskytovány rady v oblasti psychologie, práva nebo sociální práce.

Intervenční centra a jejich činnost je specifikována v zákoně č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Osobám ohroženým domácím násilím je nabídnuta bezplatná pomoc v termínu do 48 hodin od doručení úředního záznamu o vykázání, který intervenčnímu centru zasílá Policie České republiky. Ze strany intervenčního centra se jedná především o psychologickou a sociálně právní pomoc, kterou poskytují pracovníci intervenčních center po dobu 10 dní, tedy po dobu vykázání násilné osoby.

„Smyslem intervenčních center je pomoc osobám ohroženým domácím násilím při vyřešení jejich krizové situace a při návratu k běžnému životu. Jedná se zejména o socioterapeutické činnosti – prostřednictvím poradenství, krizové intervence, psychologické a emocionální podpory, pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí – a konkrétně jde o poskytování právních a sociálně-právních informací, pomoc při sepisování a podávání právních návrhů, pomoc při jednání

s úřady, s poskytovateli jiných sociálních služeb a ostatními institucemi, včetně navazování kontaktu s nimi“. (ŠEVČÍK, 2011 s. 145)

Momentálně působí v České republice 17 intervenčních center, která zpravidla sídlí ve všech krajských městech. Pro lepší dostupnost jsou zřizována detašovaná pracoviště většinou v bývalých okresních městech. Většina hlavních intervenčních center je sdružena v Asociaci pracovníků intervenčních center České republiky. Vznik této asociace je datován do roku 2008. Aktuální kontakty na intervenční centra jsou k nalezení na internetových stránkách Ministerstva práce a sociálních věcí.

4 ÚLOHA POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY PŘI ŘEŠENÍ PŘÍPADŮ DOMÁCÍHO NÁSILÍ

V této kapitole je popsána činnost Policie České republiky při řešení případů domácího násilí. Kompetence Policie České republiky jsou zakotveny v zák. č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky. Zde se v ust. § 2 hovoří o tom, že policie slouží veřejnosti. Dále jsou zde uvedeny úkoly policie, k nimž se řadí především ochrana bezpečnosti osob, majetku a veřejného pořádku a chránit zájmy chráněné v českém právním řádu, mezi které patří samozřejmě odhalování a řešení domácího násilí a dále také ochrana zájmů, k čemuž se Česká republika zavázala v mezinárodních úmluvách.

4.1 Postup Policie ČR při oznámení o případu DN

Policie se o případech domácího násilí většinou dozvídá prostřednictvím oznámení na linku 158, nebo je v některých případech přijato oznámení přímo na policejní stanici. Ihned po tom, co policista přijme oznámení, vyrazí na místo oznámení. Svůj příjezd zahlásí operačnímu důstojníkovi, s nímž je v průběžném kontaktu po celou dobu zákroku. Operační důstojník zprostředkuje hlídce před příjezdem na místo oznámení veškeré dostupné informace, které získá z informačních systémů a evidencí dostupných Policii České republiky. Jedná se zejména o informace týkající se výskytu podobných incidentů v minulosti v konkrétní rodině, již se přijaté oznámení týká. Zda je někdo v rodině držitelem zbraně, popřípadě zda je v rodině přítomna osoba, která se v minulosti dopustila nějakého závažnějšího protiprávního jednání. Z pohledu zasahujících policistů jsou důležité zejména informace o násilných trestných činech. Po příjezdu policistů na místo je hlavním úkolem získání maxima informací vedoucích ke stanovení správného postupu, který v konečné fázi vede k zabezpečení bezpečnosti ohrožené osoby. Jedná se hlavně o informace získané od členů domácnosti, kde došlo k výskytu nějaké formy násilí. Při tomto musí být brán ohled, aby násilná osoba neslyšela, co ohrožená osoba policistům vypovídá. Policie při získávání informací od osob využívá oprávnění dle ust. § 61 zákona č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky, kdy je oprávněna požadovat vysvětlení od osob, které by mohli přispět k odhalení pachatele trestného činu nebo přestupku, nebo k vypátrání pohřešované či hledané osoby nebo věci. Dále získávají policisté informace od sousedů a od lidí, kteří bydlí v blízkém okolí. Tito lidé mívají často velmi dobrý přehled

o celkovém dění v zájmové domácnosti a mohou policistům poskytnout velmi cenné informace, jež v konečném důsledku dopomohou ke zdárnému vyřešení celé situace.

Velmi často se stává, že agresivní osoba je pod vlivem alkoholu nebo jiných návykových látek. V tomto případě policisté využívají oprávnění zajistit osobu dle ust. § 26 zákona č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky, a zabránit tak agresivní osobě v pokračování v protiprávním jednání a tímto také chránit ohroženou osobu od možných rizik v podobě útoků ohrožujících její život nebo zdraví popřípadě majetek. Následně je agresivní osoba pod vlivem návykové látky nebo alkoholu umístěna na protialkoholní záchytnou stanici, kde jsou s ní po vystřízlivění prováděny další úkony. V případě, že policisté na místě oznámení vyhodnotí řešenou situaci jako domácí násilí, poučí ohroženou i agresivní osobu o právech a povinnostech, které pro ně z této situace vyplývají. Policisté násilné osobě odeberou veškeré klíče od domácnosti. Tuto skutečnost policisté uvedou v úředním záznamu o vykázaní osoby, kde také dle konkrétních okolností vymezí okruh, do kterého nesmí násilná osoba vstoupit. Následně policisté zasílají úřední záznam o vykázaní intervenčnímu centru a to ve lhůtě do 24 hodin. Intervenční centrum na základě úředního záznamu o vykázaní kontaktuje ohroženou osobu v termínu do 48 hodin. Ohrožené osobě je intervenčním centrem následně nabídnuta pomoc.

Jestliže jednání agresivní osoby naplní subjektivní i objektivní stránku skutkové podstaty některého z trestných činů, je policisty ihned na místě zadržen dle ust. § 76 trestního řádu a eskortován na obvodní oddělení policie, kde se s pachatelem trestného činu, tedy s násilnou osobou provádí úkony trestního řízení. Případů, kdy se jedná o domácí násilí je však velmi málo a ve většině případů se jedná o přestupky proti občanskému soužití, které jsou uvedeny v ust. § 49 zákona č. 200/1990 Sb. O přestupcích.

§49 Přestupky proti občanskému soužití

(1) Přestupku se dopustí ten, kdo

- a) jinému ublíží na cti tím, že ho urazí nebo vydá v posměch,*
- b) jinému z nedbalosti ublíží na zdraví,*
- c) úmyslně naruší občanské soužití vyhrožováním újmou na zdraví, drobným ublížením na zdraví, nepravdivým obviněním z přestupku, schválnostmi nebo jiným hrubým jednáním,*

- d) omezuje nebo znemožňuje příslušníku národnostní menšiny výkon práv příslušníků národnostních menšin,
- e) působí jinému újmu pro jeho příslušnost k národnostní menšině nebo pro jeho etnický původ, pro jeho rasu, barvu pleti, pohlaví, sexuální orientaci, jazyk, víru nebo náboženství, pro jeho politické nebo jiné smýšlení, členství nebo činnost v politických stranách nebo politických hnutích, odborových organizacích nebo jiných sdruženích, pro jeho sociální původ, majetek, rod, zdravotní stav anebo pro jeho stav manželský nebo rodinný.

V takovýchto případech policista sepíše úřední záznam o celém případě a jeho okolnostech a následně celou věc oznámí k projednání dle ustanovení § 58 odst. 1 zákona č. 200/1990 Sb. O přestupcích správnímu orgánu. Jestliže dojde ke spáchání přestupku mezi osobami blízkými, jedná se v tomto případě o tzv. návrhový delikt. Jestliže se jedná o návrhový delikt, je nezbytné, aby byla poškozená osoba poučena dle ust. §68 zákona o přestupcích, kde je uvedeno, že tyto přestupky spáchané mezi osobami blízkými se projednávají pouze na návrh postižené osoby. Jestliže postižená osoba nedá správnímu orgánu podnět k projednání přestupku do tří měsíců od doby, kdy se o přestupku dověděla, nedochází k projednání přestupku a po uplynutí této doby je přestupek promlčen.

4.2 Zákony týkající se domácího násilí v České republice

Problematika domácího násilí a obdobného násilného chování je blíže specifikována v platném právním řádu České republiky. V prvé řadě se jedná o zákon č. 40/2009 Trestní zákoník. V tomto jsou uvedeny následující paragrafy: § 198 Týrání svěřené osoby, § 199 Týrání osoby žijící ve společném obydlí, § 352 Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci, § 353 Nebezpečné vyhrožování, § 354 Nebezpečné pronásledování. Pro účely mé bakalářské práce jsou níže uvedena úplná paragrafová znění výše uvedených trestných činů.

§ 198 Trestního zákoníku – Týrání svěřené osoby

- 1) *Kdo týrá osobu, která je v jeho péči nebo výchově, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let.*
- 2) *Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán*
- 3) *spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 zvláště surovým nebo trýznivým způsobem,*

- a) *způsobí-li takovým činem těžkou újmu na zdraví,*
  - b) *spáchá-li takový čin nejméně na dvou osobách, nebo*
  - c) *páchá-li takový čin po delší dobu.*
- 4) *Odnětím svobody na pět až dvanáct let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci*
- a) *těžkou újmu na zdraví nejméně dvou osob, nebo*
  - b) *smrt.*

§ 199 Trestního zákoníku – Týrání osoby žijící ve společném obydlí

- 1) *Kdo týrá osobu blízkou nebo jinou osobu žijící s ním ve společném obydlí, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až čtyři léta*
- 2) *Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán,*
- a) *spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 zvláště surovým nebo trýznivým způsobem,*
  - b) *způsobí-li takovým činem těžkou újmu na zdraví,*
  - c) *spáchá-li takový čin nejméně na dvou osobách, nebo*
  - d) *páchá-li takový čin po delší dobu.*
- 3) *Odnětím svobody na pět až dvanáct let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1*
- a) *těžkou újmu na zdraví nejméně dvou osob, nebo*
  - b) *smrt.*

§ 352 Trestního zákoníku – Násilí proti skupině obyvatel a proti jednotlivci

- 1) *Kdo skupině obyvatelů vyhrožuje usmrcením, ublížením na zdraví nebo způsobením škody velkého rozsahu, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok.*
- 2) *Kdo užije násilí proti skupině obyvatelů nebo jednotlivci nebo jim vyhrožuje usmrcením, ublížením na zdraví nebo způsobením škody velkého rozsahu pro jejich skutečnou nebo domnělou rasu, příslušnost k etnické skupině, národnost, politické přesvědčení, vyznání nebo proto, že jsou skutečně nebo domněle bez vyznání, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta.*
- 3) *Stejně jako v odstavci 2 bude potrestán, kdo se spolčí nebo srotí ke spáchání takového činu.*

§ 353 Trestního zákoníku – Nebezpečné vyhrožování

- 1) *Kdo jinému vyhrožuje usmrcením, těžkou újmou na zdraví nebo jinou těžkou újmou takovým způsobem, že to může vzbudit důvodnou obavu, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo zákazem činnosti.*
- 2) *Odnětím svobody až na tři léta nebo zákazem činnosti bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1*
  - a) *jako člen organizované skupiny,*
  - b) *vůči dítěti nebo těhotné ženě,*
  - c) *se zbraní,*
  - d) *na svědkovi, znalci nebo tlumočnickovi v souvislosti s výkonem jejich povinnosti, nebo*
  - e) *na zdravotnickém pracovníkovi při výkonu zdravotnického zaměstnání nebo povolání nebo na jiném, který plnil svoji obdobnou povinnost vyplývající z jeho zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo uloženou mu podle zákona.*

§ 354 Trestního zákoníku – Nebezpečné pronásledování

- 1) *Kdo jiného dlouhodobě pronásleduje tím, že*
  - a) *vyhrožuje ublížením na zdraví nebo jinou újmou jemu nebo jeho osobám blízkým,*
  - b) *vyhledává jeho osobní blízkost nebo jej sleduje,*
  - c) *vytrvale jej prostřednictvím prostředků elektronických komunikací, písemně nebo jinak kontaktuje,*
  - d) *omezuje jej v jeho obvyklém způsobu života, nebo*
  - e) *zneužije jeho osobních údajů za účelem získání osobního nebo jiného kontaktu, a toto jednání je způsobilé vzbudit v něm důvodnou obavu o jeho život nebo zdraví nebo o život a zdraví osob jemu blízkých, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo zákazem činnosti*
- 2) *Odnětím svobody na šest měsíců až tři roky bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1*
  - a) *vůči dítěti nebo těhotné ženě,*
  - b) *se zbraní, nebo*
  - c) *nejméně se dvěma osobami*

4.3 Právní nástroje Policie ČR při řešení případů domácího násilí

Na základě nabytí účinnosti novelizovaného zákona O Policii České republiky č. 273/2008 Sb., O Policii České republiky, došlo také ke změnám při řešení případů domácího násilí a k následnému zjednodušení administrativy při dokladování případů domácího násilí. V zákoně O Policii ČR jsou uvedena oprávnění policistů, která využívají nejen při řešení domácího násilí, ale všeobecně k ochraně všech zájmů chráněných českým právním řádem. Pod § 44 zákona č. 273/2008 Sb. O PČR je uvedeno jedno z oprávnění, které se však týká výhradně domácího násilí. Jedno z průlomových oprávnění policie při řešení domácího násilí se v zákoně č. 273/2008 Sb. nachází v Hlavě VII., a to § 44 Vykázání.

§ 44 z. č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky

(1) Lze-li na základě zjištěných skutečností, zejména s ohledem na předcházející útoky, důvodně předpokládat, že se osoba dopustí nebezpečného útoku proti životu, zdraví anebo svobodě nebo zvláště závažného útoku proti lidské důstojnosti, je policista oprávněn vykázat tuto osobu z bytu nebo domu společně obývaného s útokem ohroženou osobou (dále jen „společné obydlí), jakož i z bezprostředního okolí společného obydlí. Policista je oprávněn tuto osobu vykázat i v její nepřítomnosti. (Zákon č. 273/2008 Sb. O Policii České republiky)

(2) Vykázání trvá po dobu 10 dnů ode dne jeho provedení. Tuto dobu nelze zkrátit ani se souhlasem ohrožené osoby. Podáním návrhu na vydání předběžného opatření podle občanského soudního řádu v průběhu vykázání se doba vykázání prodlužuje do dne nabytí právní moci rozhodnutí soudu o tomto návrhu.

(3) Vykázání oznámí policista ústě vykázané i ohrožené osobě a vyhotoví potvrzení o vykázání, které jim předá proti podpisu. Součástí potvrzení o vykázání je vymezení prostoru, na který se vykázání vztahuje, uvedení totožnosti ohrožené a vykázané osoby, poučení o právech a povinnostech vykázané osoby a adresa útvaru policie, u kterého si může vyzvednout kopii úředního záznamu o vykázání. Odmítne-li ohrožená nebo vykázaná osoba potvrzení o vykázání převzít nebo odmítne-li písemně potvrdit jeho převzetí, policista tuto skutečnost uvede v úředním záznamu.

(4) *Není-li vykázaná osoba vykázaní přítomna, poučení o jejích právech a povinnostech v souvislosti s vykázaním jí policista poskytne při prvním kontaktu. Je-li to možné, policista této osobě předá potvrzení o vykázaní, v opačném případě ji poučí o možnosti převzít potvrzení o vykázaní a kopii úředního záznamu o vykázaní u příslušného útvaru policie, součástí poučení je i údaj o adrese tohoto útvaru.*

(5) *Nesouhlasí-li vykázaná osoba s vykázaním, může proti němu na místě podat námitky, které policista uvede v potvrzení o vykázaní. Policista námitky předá bez zbytečného odkladu krajskému ředitelství příslušnému podle místa vykázaní. Vykázaná osoba může dále do 3 dnů ode dne převzetí potvrzení o vykázaní podat příslušnému krajskému ředitelství námitky písemně. Lhůta pro podání námitek počíná běžet dnem následujícím po dni, kdy došlo k převzetí potvrzení o vykázaní a je považována za dodrženu, jsou-li námitky nejpozději v její poslední den předány k poštovní přepravě nebo dodány u příslušného krajského ředitelství. O tomto právu policista vykázanou osobu poučí před předáním potvrzení o vykázaní.*

Pro zajištění dostatečné ochrany ohrožené osoby a funkčnost institutu vykázaní je nezbytné uvést povinnosti a práva, které pro ohroženou a násilnou osobu z vykázaní vyplývají.

§ 45 z. č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky

(1) *Vykázaná osoba je povinna*

- a) *opustit neprodleně prostor vymezený policistou v potvrzení o vykázaní,*
- b) *zdržet se vstupu do prostoru podle písmene a),*
- c) *zdržet se styku nebo navazování kontaktu s ohroženou osobou,*
- d) *vydat policistovi na jeho výzvu všechny klíče od společného obydlí, které drží. Policista vykázanou osobu poučí o následcích neuposlechnutí výzvy podle písmene.*

(2) *Vykázaná osoba má právo*

- a) *vzít si ze společného obydlí věci sloužící její osobní potřebě, osobní cennosti a osobní doklady před splněním povinnosti podle odstavce 1 písm. a),*

- b) vzít si v průběhu vykázaní ze společného obydlí věci podle písmene a) a věci nezbytné pro její podnikání nebo pro výkon povolání; právo lze uplatnit jedenkrát a pouze v přítomnosti policisty, policista o výkonu tohoto práva ohroženou osobu předem informuje,
- c) ověřovat provedení vykázaní zejména na čísle tísňového volání 158,
- d) vyzvednout si kopii úředního záznamu o vykázaní u příslušného útvaru policie.

(3) Policista poskytne vykázané osobě bez zbytečného odkladu informace o možnostech jejího dalšího ubytování a v souvislosti s tím nezbytnou součinnost. Od této osoby dále vyžádá adresu pro doručování.

§ 46 z. č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky

Policista poučí ohroženou osobu o

- a) možnosti podání návrhu na vydání předběžného opatření podle občanského soudního řádu,
- b) možnosti využití psychologických, sociálních nebo jiných služeb v oblasti pomoci obětem násilí a
- c) následcích vyplývajících z uvedení vědomě nepravdivých údajů, k nimž policista při vykázaní přihlíží.

§ 47 z. č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky

(1) Územní rozsah prostoru, na který se vykázaní vztahuje, určí policista podle míry požadavku účinné preventivní ochrany osoby ohrožené útokem. Je-li v důsledku vykázaní ohrožen provoz objektu nebo znemožněn výkon zaměstnání vykázané osoby, policista o této skutečnosti bezodkladně vyrozumí provozovatele objektu nebo zaměstnavatele vykázané osoby za účelem přijetí potřebných opatření.

(2) Při provádění úkonů souvisejících s vykázaním policista zajistí přítomnost nezáúčastněné osoby; to neplatí, hrozí-li nebezpečí z prodlení.

(3) Do 24 hodin od vstupu policisty do společného obydlí zašle policista kopii úředního záznamu o vykázaní příslušnému intervenčnímu centru a soudu, který je příslušný k rozhodnutí o návrhu na vydání předběžného opatření podle občanského soudního řádu.

Pokud ve společném obydlí žije nezletilá osoba, zašle kopii úředního záznamu o vykázání v této lhůtě i příslušnému orgánu sociálně-právní ochrany dětí.

(4) Policista ve lhůtě 3 dnů od vykázání provede kontrolu, zda vykázaná osoba dodržuje povinnosti vyplývající z vykázání.

(5) O provedených úkonech a opatřeních sepiše policista úřední záznam.

Policista je v případě potřeby oprávněn osobu vyzvat, aby se ve stanovenou dobu, popřípadě bez zbytečného odkladu dostavila na určené místo za účelem sepsání úředního záznamu o podání vysvětlení. K dalším oprávněním příslušníků policie patří oprávnění požadovat po osobě prokázání totožnosti podle ust. § 63 z. č. 273/2008 Sb. V případě, že hrozí nebezpečí z prodlení, nebo je ohrožen život nebo zdraví osob, je policista oprávněn vstoupit do obydlí nebo do jiného prostoru nebo na pozemek dle ust. § 40 zákona č. 273/2008 Sb. V nejzávažnějších případech, kdy násilná osoba pokračuje ve svém jednání, nebo klade při zákroku policie aktivní odpor je policista oprávněn použít donucovací prostředky dle ust. § 52 zákona č. 273/2008 Sb., nebo v naprosto mimořádných případech je policista oprávněn použít služební zbraň dle ust. § 56 zákona č. 273/2008 Sb.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 VÝZKUM

Domácí násilí se bezpochyby se všemi svými projevy řadí mezi nejzávažnější společenské problémy současnosti. V teoretické části práce jsem se zabýval základními pojmy, zákonným vymezením domácího násilí a organizacemi, které se spolupodílejí na jeho odhalování a následném řešení. Teoretické znalosti, které jsem získal studiem literatury zabývající se domácím násilím, u mne vyústily ve stanovení výzkumného problému.

5.1 Cíl výzkumu a stanovení výzkumných otázek

Jako hlavní téma své bakalářské práce jsem si zvolil problematiku domácího násilí, z důvodu malé pozornosti, která je tomuto problému věnována. Provedeným výzkumem chci zjistit, jaká úskalí toto téma připravuje pro policisty a jak jsou samotní policisté připraveni řešit domácí násilí. Výsledkem práce by mělo být stanovení určitých opatření či doporučení, která by zamezila opakování častých chyb ze strany policistů i ostatních organizací. V rámci svého výzkumu se chci zaměřit zejména na řadové policisty a zjistit, jak často se s případy domácího násilí setkávají, jaká zákonná oprávnění využívají při řešení případů domácího násilí, jaké užívají služební pomůcky, jak hodnotí institut vykázaní vzhledem k zajištění bezpečnosti ohrožené osoby, a zda využívají tohoto oprávnění při každém případě domácího násilí, který se dostane do jejich kompetence. Mým úkolem bude rovněž stanovit, s jakými problémy se policisté setkávají při administrativním zpracování případů domácího násilí. V neposlední řadě se výzkumem pokusím určit, s jakými institucemi policisté spolupracují, jak hodnotí spolupráci s intervenčním centrem a co tato spolupráce intervenčních center a Policie České republiky přináší. Cíl svého výzkumu jsem shrnul do tří dílčích výzkumných otázek:

- 1) *Jaké procento policistů má problémy s administrativním zpracováním případů domácího násilí?*
- 2) *Hodnotí policisté institut vykázaní z hlediska ochrany ohrožené osoby pozitivně?*
- 3) *Jaký má přínos spolupráce intervenčních center a policie při řešení případů domácího násilí?*

5.2 Metodologie výzkumu

Pro realizaci výzkumu jsem uplatnil kvantitativní strategii z důvodu potřeby v poměrně krátkém čase získat velké množství potřebných informací. Jako nástroj kvantitativního

výzkumu jsem použil dotazníkové šetření. Pro vyhodnocení výzkumem získaných údajů jsem aplikoval kvantitativní analýzu dat. K provedení výzkumu jsem využil anonymní dotazník. Anonymita dotazníku zaručuje pravdivější odpovědi oslovených respondentů.

Analýza zjištěných údajů a dat bude znázorněna pomocí tabulkového přehledu a doplněna grafickým vyobrazením. Každá otázka bude tedy pro lepší přehlednost při samotné interpretaci výsledků odpovědi obsahovat tabulku a graf s příslušnými výsledky. Veškeré výsledky budou vyjádřeny absolutní i relativní četností. Výjimkou budou ty otázky, kde bylo možné označit více odpovědí, proto zde bude uvedena pouze absolutní četnost.

5.3 Konstrukce dotazníku

Dotazník a otázky, které jsem v něm uvedl, jsem sestavil na základě zkušeností z pracovního procesu u Policie České republiky, kde pracuji již 7 let. Za tuto dobu jsem byl během služby přítomen u několika více či méně závažných případů domácího násilí. Během řešení těchto případů jsem si všiml určitých věcí, které mě buď činily problémy a musel jsem spoustu věcí vyzískat od odborníků přes tuto problematiku ať už z řad policie či jiných organizací, nebo se jednalo o různé postupy, ve kterých jsem se zdokonaloval sám. Vše jsem činil z důvodu toho, abych se již příště vyvaroval podobných chyb a následně abych mohl tyto poznatky a informace předávat ostatním kolegům.

Ve svém dotazníku jsem použil uzavřené otázky s možností převážně jedné odpovědi. U otázek číslo 6, 9, 14 a 18 byla respondentům umožněno označení i více možných odpovědí. Výhodou uzavřených otázek je, že respondent předpokládá určitý počet připravených odpovědí a dále také snadnější vyhodnocení těchto otázek.

V úvodu dotazníku jsem respondenty seznámil s účelem a smyslem zodpovězení otázek. Respondenti byli upozorněni, že dotazník je anonymní. Dále bylo v úvodu vysvětleno, k čemu budou získaná data použita. V prvních dvou otázkách jsem chtěl zjistit generové složení zkoumaného vzorku a dále délku služební praxe jednotlivých policistů. Poté následují otázky zabývající se výzkumným problémem. V mém dotazníku jsem uvedl celkem 20 otázek, z nichž první dvě se zabývají osobou respondenta a v následujících 18 otázek je zaměřeno na zkušenosti policistů s případy domácího násilí, na problémy, s nimiž se potýkají při administrativním zpracování případů domácího násilí. Následují otázky

týkající se oprávnění, kterých policisté při řešení domácího násilí využívají, a s tím spojený institut vykázání a jeho schopnost ochrany ohrožené osoby před osobou násilnou. Dále se pak otázky týkají služebních pomůcek, jež policisté využívají při řešení domácího násilí. Zvláštní pozornost je zaměřena na intervenční centrum a jeho spolupráci s Policií České republiky. Otázky v dotazníku jsou uzavřené a jasné formulované z důvodu záměny smyslu otázek a následných neadekvátních odpovědí.

5.4 Charakteristika výzkumného vzorku

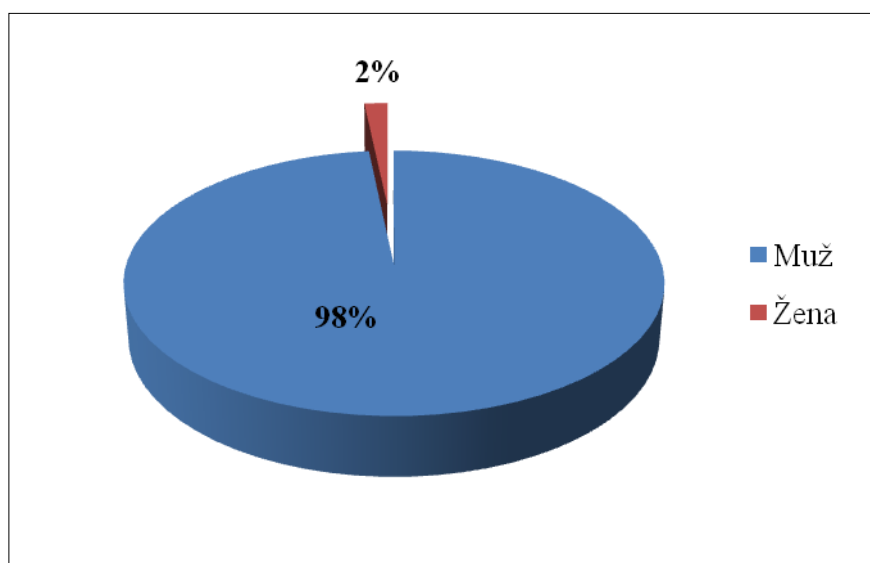
Vzhledem k tomu, že se ve své bakalářské práci zabývám problematikou řešení případů domácího násilí příslušníky Policie České republiky a dále z policejní praxe následujícími postupy, užil jsem pro svůj kvantitativní výzkum jako základní vzorek respondentů policisty služebně zařazené na Územním odboru Kroměříž. Do výběrového vzorku jsem si jako respondenty vybral policisty, kteří jsou v přímém výkonu ve službě pořádkové policie na všech obvodních odděleních Policie České republiky Územního odboru Kroměříž. Skupina respondentů je tvořena policisty Obvodního oddělení PČR Kroměříž, policisty Obvodního oddělení PČR Morkovice, policisty Obvodního oddělení PČR Hulín, policisty Obvodního oddělení PČR Holešov a policisty Obvodního oddělení PČR Bystřice pod Hostýnem. Pro předání dotazníku jsem využil pravidelných měsíčních porad na jednotlivých obvodních odděleních, kde se scházejí všichni policisté služebně zařazení na konkrétním oddělení a dotazník jsem osobně předal každému jednotlivému policistovi. Po vyplnění dotazníku jsem si jej vzal zpět k následnému vyhodnocení. Zkoumaný vzorek jsem nemohl nijak záměrně genderově ovlivnit z důvodu téměř 100% zastoupení mužského pohlaví v řadách řadových policistů. Provedeného kvantitativního výzkumu se zúčastnilo celkem 60 respondentů.

5.5 Analýza a interpretace zjištěných dat

V prvních dvou otázkách dotazníku jsem se zaměřil na pohlaví respondentů a dále na délku trvání služebního poměru u Policie České republiky.

Otázka č. 1) Pohlaví*Tab. 1. Respondenti dle pohlaví*

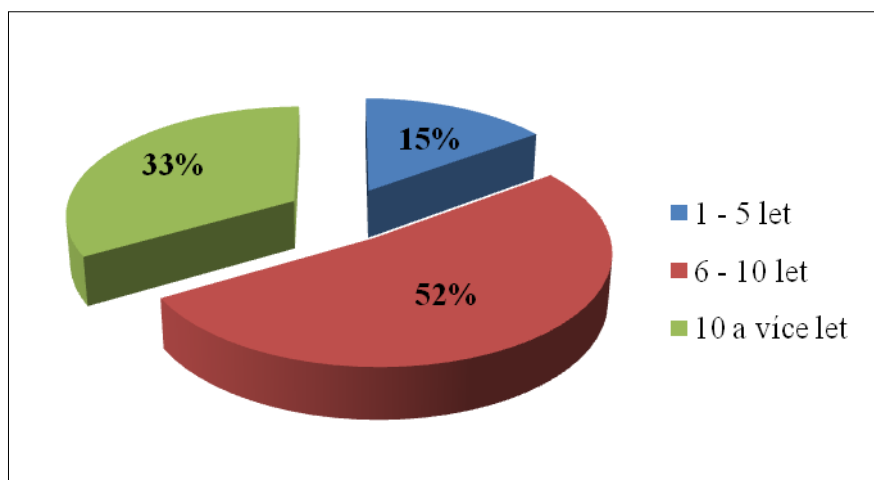
Odpověď	Absolutní četnost
Muž	59
Žena	1

Graf 1. Respondenti dle pohlaví

Zhodnocení: Výsledky jasně ukazují, že z celkového počtu 60 oslovených respondentů bylo zastoupení 59 mužů a jedné ženy. Tento výsledek nebyl žádným překvapením vzhledem k celkovému zastoupení ženského pohlaví v řadách příslušníků Policie České republiky, kdy ženy jsou spíše umísťovány na pracovní pozice vyžadující administrativní schopnosti.

Otázka č. 2) Délka služebního poměru*Tab. 2. Respondenti dle délky služebního poměru*

Odpověď	Absolutní četnost
1 - 5 let	9
6 - 10 let	31
10 a více let	20

Graf 2. Respondenti dle délky služebního poměru

Zhodnocení: Z výsledku odpovědí na tuto otázku vyplývá, že 9 respondentů, což činí 15 % z celkového zkoumaného vzorku, je služebně mladších pěti let. 31 respondentů, tedy 52 % ze zkoumaného vzorku, slouží v řadách policie po dobu 6-10 let a dalších 20 respondentů, což je celkem 33 % z celkového zkoumaného vzorku, je ve služebním poměru více jak deset let. Celkově nízké procentuální zastoupení zkušených policistů, jejichž služební poměr trvá déle než deset let, je pravděpodobně způsobeno velkým odlivem těchto starších pracovníků na sklonku roku 2006, tedy před nabytím účinnosti nového služebního zákona.

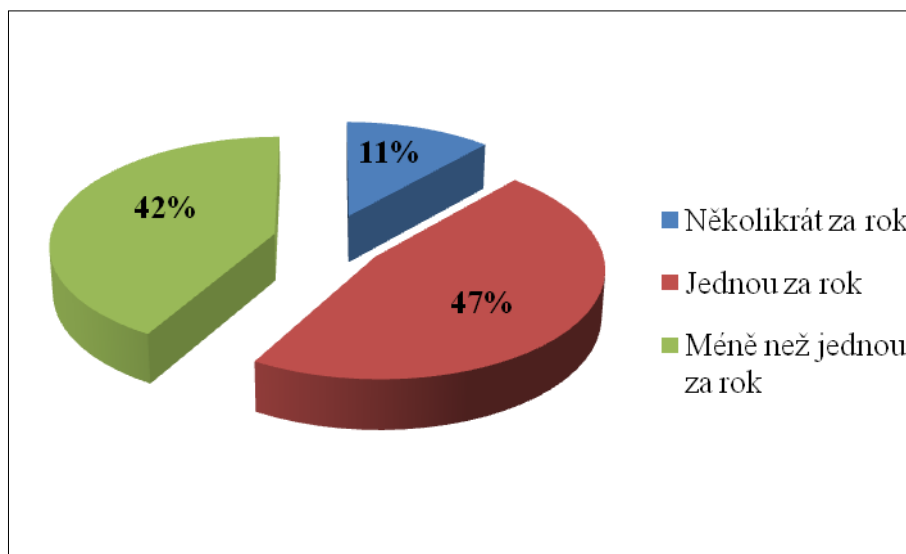
Dále následují otázky zaměřené na konkrétní postřehy a poznatky respondentů, které nabyly během řešení případů domácího násilí.

Otázka č. 3) Jak často se setkáváte s případy domácího násilí?

Tab. 3. Četnost setkání s domácím násilím

Odpověď	Absolutní četnost
Několikrát za rok	7
Jednou za rok	28
Méně než jednou za rok	25

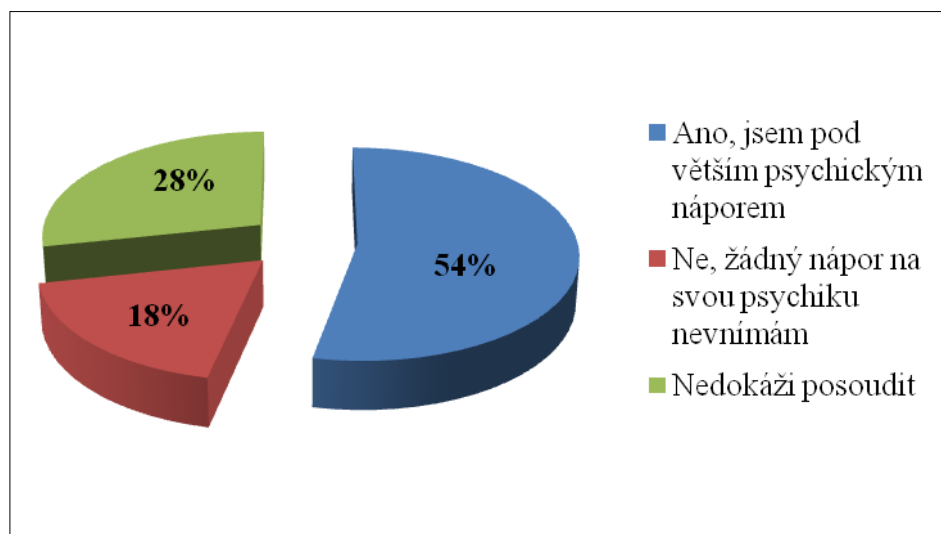
Graf 3. Četnost setkání s domácím násilím

Zhodnocení: Ze zjištěných dat je patrné, že dotázaní respondenti se s případy domácího násilí setkávají velmi zřídka. Jen 7 respondentů, což činí 11 % z celkového vzorku, uvedlo, že se s případy domácího násilí setkává více než jedenkrát do roka. Z ostatních respondentů 28 uvedlo, že se s domácím násilím setkává jedenkrát do roka. Zbývajících 25 respondentů, tedy 42 % z celkového počtu, uvedlo, že se s případy domácího násilí setkává ve službě méně než jednou do roka. Zjištěné údaje mohou mít souvislost s tím, že dvě třetiny respondentů jsou služebně zařazeny na obvodních odděleních policie, pod která spadají území s nízkým počtem obyvatel, bez výskytu větších měst.

Otázka č. 4) Jste při řešení případů domácího násilí pod větším psychickým náporom než u jiných zákroků?

Tab. 4. Působení psychického náporu

Odpověď	Absolutní četnost
Ano, jsem pod větším psychickým náporom	32
Ne, žádný nápor na svou psychiku nevnímám	11
Nedokážu posoudit	17

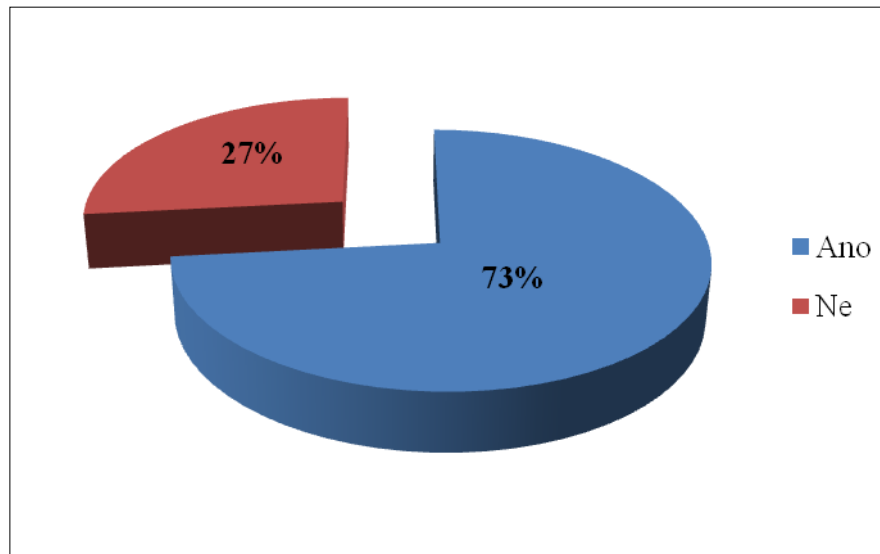
Graf 4. Působení psychického náporu

Zhodnocení: U této otázky uvedlo 32 respondentů jako odpověď, že jsou při řešení případů domácího násilí pod větším psychickým náporem. Tento počet činil 53 % z celkového počtu respondentů ve výzkumném vzorku. To, že řešení případů domácího násilí nijak nepůsobí na psychiku, uvedlo 11 respondentů, tedy 18 % a dále 17 respondentů tuto záležitost nedokáže posoudit. Na základě toho, že celkem 53 % respondentů, tedy nadpoloviční většina všech dotázaných uvedla, že jim řešení případů domácího násilí způsobuje zvýšený nápor na psychiku, lze předpokládat, že při řešení této problematiky jsou policisté často vystaveni stresovým situacím, nebo je nadpoloviční většina respondentů jako stresové vnímá.

Otázka č. 5) Byly zaznamenány v případech domácího násilí, které jste zpracovával/a, nějaké administrativní nedostatky z Vaší strany?

Tab. 5. Administrativní nedostatky v záznamech o DN

Odpověď	Absolutní četnost
Ano	44
Ne	16

Graf 5. Administrativní nedostatky v záznamech o DN

Zhodnocení: V otázce, zabývající se četností výskytu chyb v administrativním zpracování případů domácího násilí, uvedli dotázaní respondenti ve 44 případech, že se u nich tyto nedostatky objevily. Z celkového výzkumného vzorku činí počet respondentů, kteří toto uvedli, celých 73 %. Vysoké procento četnosti výskytu chyb hovoří jasně o velké náročnosti podchytit celé spektrum informací o daném případě. Bez chyb v administrativě je schopno zpracovat případ domácího násilí celkem 16 respondentů, což činí 27 % z celkového výzkumného vzorku.

Otázka č. 6) Které z uvedených nedostatků se nejčastěji objevují ze strany policistů při administrativním zpracování případů domácího násilí? (Správné odpovědi zaznačte křížkem, je možno uvést i více odpovědí.)

U této otázky bylo možné označit více odpovědí, proto zde není uvedena relativní četnost.

Tab. 6. Nejčastější administrativní nedostatky

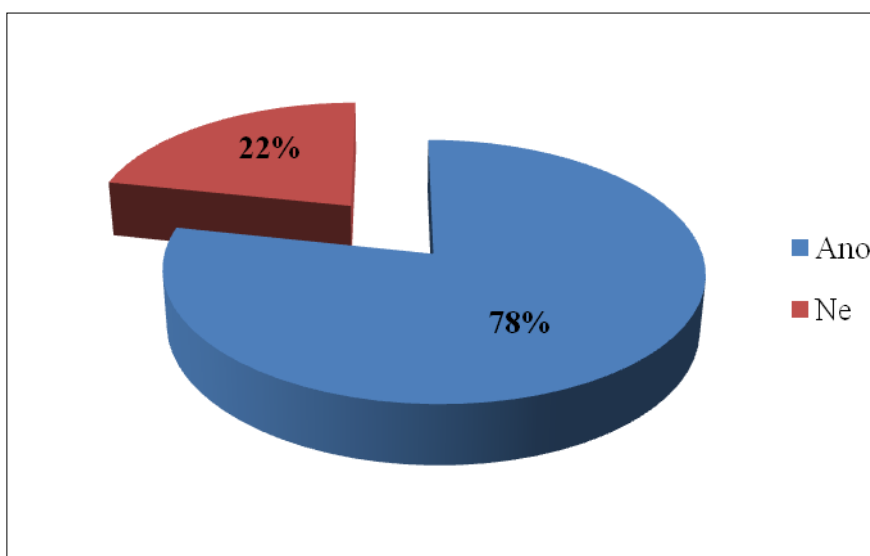
Odpověď	Absolutní četnost
Nedostatečný rozsah zjištěných informací od zúčastněných osob	41
Opomenutí zaslat intervenčnímu centru úřední záznam o vykázání	2
Opomenutí prokazatelně seznámit vykázanou osobu s jejími právy a povinnostmi	15
Nedostatečné odůvodnění využití institutu vykázání v úředním záznamu	33
Opomenutí jiné povinnosti	7

Zhodnocení: Dotázaní respondenti ve většině případů uváděli, jako nejvíce se opakující nedostatek při administrativním zpracování případu domácího násilí, nedostatečný rozsah zjištěných informací od zúčastněných osob. Tuto odpověď uvedlo 41 respondentů. V pořadí druhé nejčastější opomenutí ze strany policistů bylo respondenty uváděno nedostatečné odůvodnění využití institutu vykázání v úředním záznamu. Odpověď byla zaznamenána celkem u 33 respondentů. V obou případech můžeme mluvit o tom, že policisté mají většinou potíže s kvalitním vyslechnutím osoby. Z tohoto pramení nedostatek relevantních informací, které chybí v úředním záznamu a jiných formulářích. V 15 případech respondenti uvedli opomenutí seznámit vykázanou osobu s jejími právy a povinnostmi. Opomenutí jiné povinnosti bylo uvedeno v 7 případech a dva respondenti uvedli opomenutí zaslat úřední záznam o vykázání intervenčnímu centru. Dle mého názoru pramení všechna tato pochybení z nezkušenosti či nepozornosti policistů, vzhledem k tomu, že všichni policisté museli být prokazatelně seznámeni s interním aktem řízení, který upravuje metodiku řešení případů domácího násilí.

Otázka č. 7) Máte možnost se přímo na místě zákroku, např. telefonicky, poradit s osobou znalou problematiky domácího násilí?

Tab. 7. Možnost se s někým poradit

Odpověď	Absolutní četnost
Ano	47
Ne	13

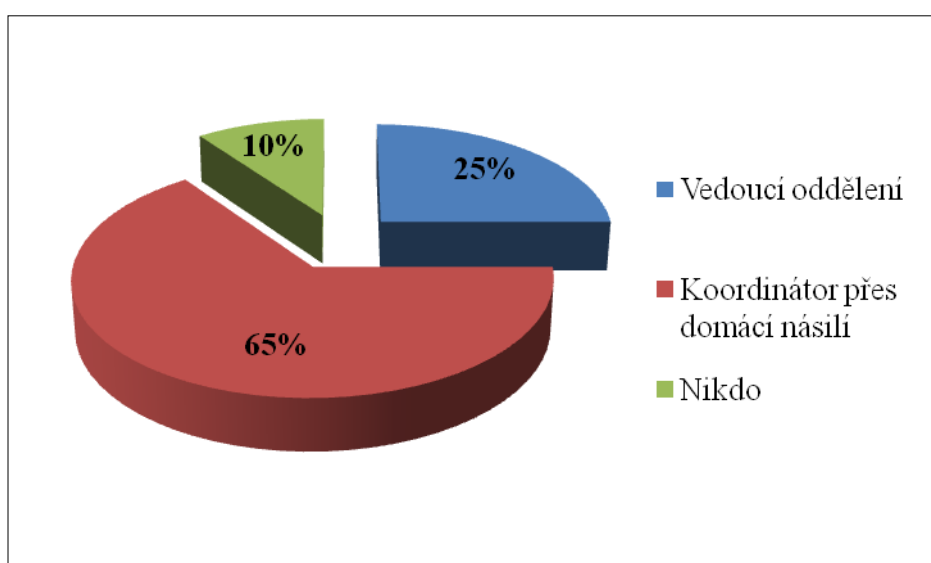
Graf 6. Možnost se s někým poradit

Zhodnocení: Na otázku, zda mají respondenti možnost se poradit s někým znalým problematiky domácího násilí, odpovědělo 47 z dotázaných respondentů ano. Tento počet činí 78 % z celkového výzkumného vzorku. Zbýlých 13 respondentů uvedlo, že tuto možnost nemá. Z uvedených údajů je zřejmé, že naprostá většina respondentů má v případě nějakých nejasností možnost se s někým poradit, což v konečném důsledku může přispět ke zdárnému vyřešení celého zákroku. Dle mého názoru se u zbývajících respondentů může jednat pouze o to, že se o tuto možnost ještě nezajímali a vzniklé nesrovnalosti jsou schopni vyřešit sami, nebo se ještě při řešení domácího násilí nedostali do situace, se kterou si nevěděli rady.

Otázka č. 8) Kdo ze služebních funkcionářů provádí následnou kontrolu postupu při řešení případů domácího násilí?

Tab. 8. Kdo provádí kontrolu postupů policistů

Odpověď	Absolutní četnost
Vedoucí oddělení	15
Koordinátor přes domácí násilí	39
Nikdo	6

Graf 7. Kdo provádí kontrolu postupů policistů

Zhodnocení: V otázce zaměřené na kontrolu postupů policistů při řešení případů domácího násilí uvedlo 15 respondentů, že kontrolu nad jejich postupy provádí vedoucí oddělení. 39 respondentů, tedy 65 % z celkového počtu oslovených respondentů, uvedlo, že kontrolu provádí koordinátor zaměřený na problematiku domácího násilí. Tyto výsledky lze analyzovat tak, že pokud policisté opomenou nějakou drobnost, řeší tyto záležitosti ze své funkce vedoucí obvodního oddělení policie. Jestliže dojde k nějakému závažnému pochybení ze strany policistů, vstupuje do případu jako kontrolní orgán koordinátor, který sjednává nápravu a prostřednictvím metodických pokynů, upravuje postupy policistů během řešení těchto případů. 10 % respondentů z celkového počtu uvedlo, že kontrolu nad jejich postupy neprovádí nikdo. Vzhledem ke složitosti a sledovanosti těchto případů je však nepravděpodobné, že by na jakékoli úrovni chyběla kontrola postupu policistů

a spíše se jedná o to, že respondenti se dosud ještě nesetkali s žádnou výtkou ohledně případu domácího násilí, který řešily, nebo se ještě s domácím násilím a jeho řešení nesetkali vůbec.

Otázka č. 9) Jaká zákonná oprávnění využíváte pro zajištění bezpečnosti osoby ohrožené domácím násilím? (Je možno uvést i více odpovědí.)

U této otázky bylo možné označit více odpovědí, proto zde není uvedena relativní četnost.

Tab. 9. Využití zákonných oprávnění

Odpověď	Absolutní četnost
Donucovací prostředky	51
Vykázání osoby	56
Vstup do obydlí	7
Zajištění osoby	45
Zadržení osoby	47
Zákonná výzva k upuštění od protiprávního jednání	17

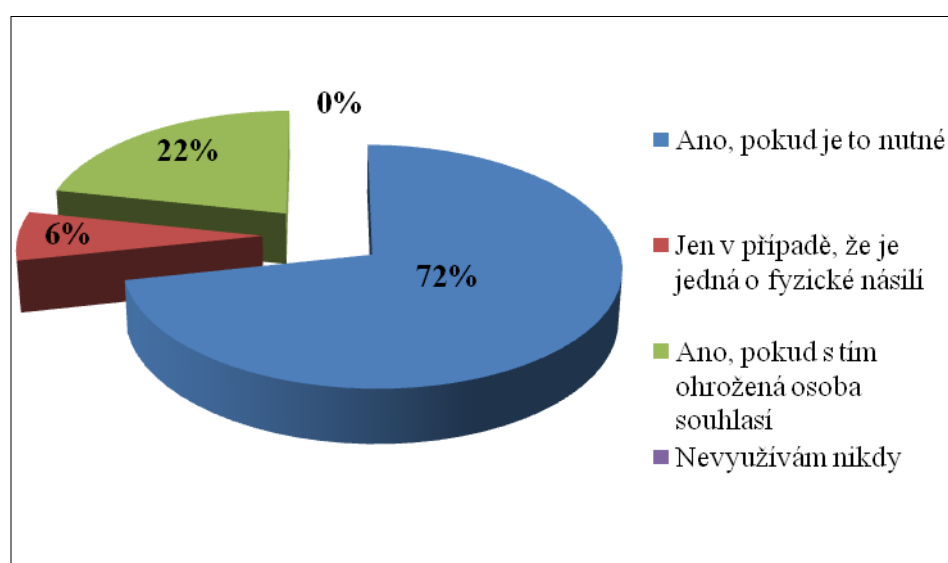
Zhodnocení: Respondenti dotázaní na druhy zákonných oprávnění využívaných při zajištění bezpečnosti ohrožené osoby domácím násilím uvedli v 51 případech, že využívají donucovacích prostředků. Jedná se především o případy, kdy je třeba zamezit dalšímu napadání ze strany agresivní osoby. Nejvíce respondentů, a to celých 56 uvedlo, že využívají oprávnění vykázání osoby ze společného obydlí. Tento údaj hovoří o tom, že si samotní respondenti tyto případy nejčastěji spojují s institutem vykázání a z jejich hlediska je to nejčastěji využívané oprávnění. Celkem 7 respondentů využívá oprávnění vstupu do obydlí. Pravděpodobně se jedná o ty, kteří se setkali s případem, kdy agresivní osoba nesouhlasila se vstupem policistů do bytu či domu, ale vzhledem k tomu, že mohl být ohrožen život nebo zdraví jiné osoby, tak policisté toto oprávnění využili a vstoupili do obydlí i přes nesouhlas agresivní osoby. Zajištění osoby uvedlo 45 respondentů jako jimi využívané oprávnění. Tento údaj hovoří o tom, že se policisté často setkávají s tím, že agresivní osoba je často pod vlivem alkoholu či drog a tuto po zajištění policisté umísťují na záchytnou stanici z důvodu zamezení pokračování v protiprávním jednání. Dále se může jednat o případy, kdy některá z osob vyhrožuje tím, že si ublíží na zdraví,

nebo v krajních případech i sebevraždou. Z dalších výsledků je patrné, že jednání agresivní osoby často naplní skutkovou podstatu některého z trestných činů, vzhledem k tomu, že 47 respondentů uvedlo, že využívají oprávnění zadržet osobu, kdy toto se děje pouze za účelem provedení dalších procesních úkonů a vždy s předběžným nebo dodatečným souhlasem státního zástupce. Poslední zákonné oprávnění a to výzvu k upuštění od protiprávního jednání uvedlo 17 respondentů. Tento vcelku nízký počet vypovídá o to, že situace na místě oznámení o možném domácím násilí je buďto klidná, kdy tuto výzvu není třeba užívat, nebo je natolik vyhrocená, zasahující policisté jsou často nuceni proti pachateli domácího násilí zakročit bez použití výzvy z důvodu, že zákrok nesnese dalšího odkladu.

Otázka č. 10) Využíváte při řešení těchto případů institutu vykázání?

Tab. 10. Využití institutu vykázání

Odpověď	Absolutní četnost
Ano, pokud je to nutné	43
Jen v případě, že je jedná o fyzické násilí	4
Ano, pokud s tím ohrožená osoba souhlasí	13
Nevyužívám nikdy	0

Graf 8. Využití institutu vykázání

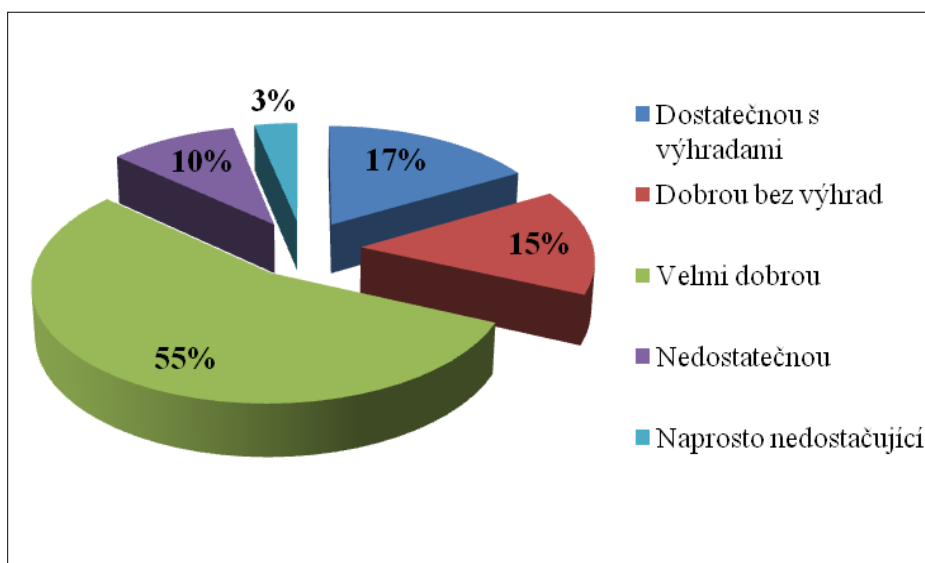

Zhodnocení: Respondenti dotázaní na to, zda využívají při řešení případů domácího násilí institutu vykazání, uvedli ve 43 případech, což činí 72% všech odpovědí, že institutu vykazání využívají jen v případech, kdy je to nutné. Tehdy se dle mého názoru jedná o naplnění všech znaků domácího násilí a není jiné cesty k zabezpečení bezpečnosti ostatních osob v dotčené domácnosti. Čtyři dotázaní uvedli, že osobu vykazují ze společného obydlí jen v případě, že se jedná o fyzické násilí. Zde se může jednat o jakousi obavu policistů zasáhnout do práv občana a institut vykazání aplikují pouze v případě, že na oběti jsou jasně viditelné známky po fyzickém násilí. Ostatní formy totiž mohou být značně latentní a těžko prokazatelné. Pouze v případech, kdy ohrožená osoba souhlasí s vykazáním, aplikuje tento institut 13 dotázaných respondentů.

Otázka č. 11) Jakou podle Vás poskytuje institut vykazání ochranu ohrožené osobě?

Tab. 11. Názor na funkčnost institutu vykazání

Odpověď	Absolutní četnost
Dostatečnou s výhradami	10
Dobrou bez výhrad	9
Velmi dobrou	33
Nedostatečnou	6
Naprosto nedostačující	2

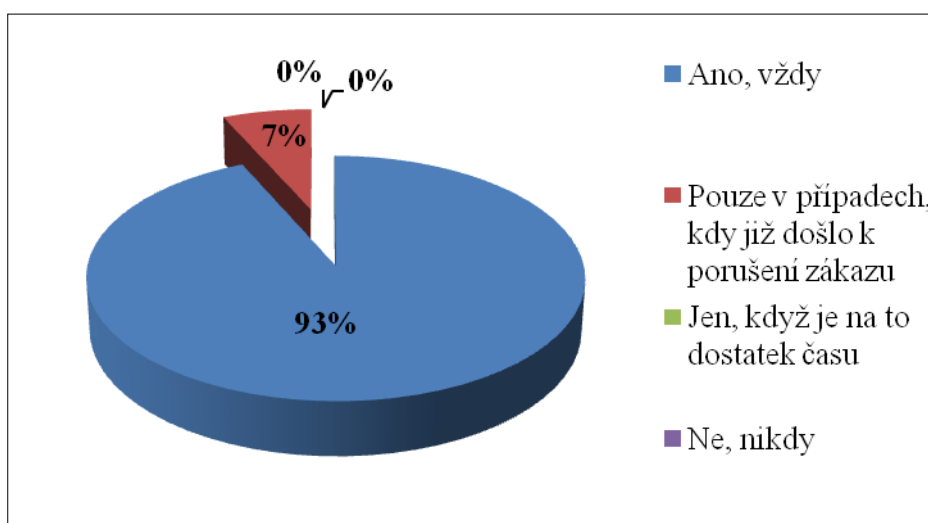
Graf 9. Názor na funkčnost institutu vykazání

Zhodnocení: Jako dostatečnou s výhradami hodnotí institut vykázání 10 respondentů z hlediska ochrany ohrožené osoby. Jako dobrý bez výhrad hodnotí 9 respondentů. Nejvíce respondentů uvedlo, že institut vykázání poskytuje velmi dobrou ochranu ohrožené osobě a to v počtu 33. Nedostatečně hodnotí institut vykázání 6 respondentů a 2 dotázaní respondenti ohodnotili institut vykázání jako naprosto nedostačující z hlediska ochrany ohrožené osoby. Takto velký rozptyl názoru u respondentů může být způsoben zpětnou vazbou od obyvatel, kteří byli domácím násilím zasaženi, kdy se policistům svěřili se svými pocity z celého tohoto procesu. Celkově však je hodnocení institutu vykázání a jeho schopnosti ochrany ohrožené osoby kladné, kdy 86 % respondentů uvádí pozitivní názor, ať už s výhradami nebo bez výhrad.

Otázka č. 12) Provádíte vždy kontrolu dodržování zákazu vstupu vykázané agresivní osoby?

Tab. 12. Provádění kontroly zákazu vstupu vykázané osoby

Odpověď	Absolutní četnost
Ano, vždy	56
Pouze v případech, kdy již došlo k porušení zákazu	4
Jen, když je na to dostatek času	0
Ne, nikdy	0

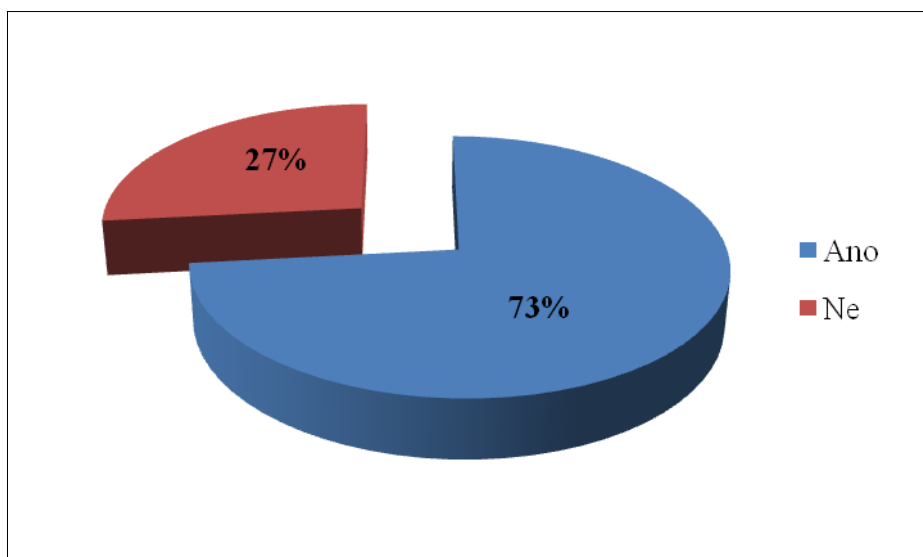
Graf 10. Provádění kontroly zákazu vstupu vykázané osoby

Zhodnocení: Výsledkem analýzy odpovědí na uvedenou otázku bylo zjištění, že celých 93 % respondentů provádí kontrolu vždy, pokud dojde k vykazání násilné osoby. Ve čtyřech případech respondenti uvedli, že provádějí kontrolu pouze tehdy, kdy již bylo zjištěno porušení zákazu vstupu ze strany násilné osoby. V těchto několika málo případech se může jednat o náhodnou špatnou informovanost policistů, ať už ze strany vedoucích pracovníků, nebo ze strany samotných policistů o aktuálním nápadu trestné činnosti ve služebním okrsku. Celkově však policisté provádí důslednou kontrolu zákazu vstupu bez ohledu, zda došlo k porušení nebo jde pouze o preventivní činnost.

Otázka č. 13) Myslíte si, že s případem vykazání je spojena složitá a zdlouhavá administrativa, která může mít vliv na motivaci řešit tyto případy právě vykazáním?

Tab. 13. Vliv zdlouhavé administrativy

Odpověď	Absolutní četnost
Ano	44
Ne	16

Graf 11. Vliv zdlouhavé administrativy

Zhodnocení: Na problematiku složitě a zdlouhavé administrativy, která je spojená s případy vykazání osoby, upozornilo 44 dotázaných respondentů jako na problém, který

ovlivňuje i motivaci policistů řešit takové případy právě vykááním. V procentuálním zastoupení tato skupina tvoří 73 % z celkového výzkumného vzorku. Zbýlých 16 respondentů uvedlo, že složitá administrativa nemá žádný podstatný vliv na motivaci policistů řešit případy domácího násilí vykááním osoby. Vysvětlením, proč tři čtvrtiny respondentů považují administrativu spojenou s vykááním osoby, může být v předešlých otázkách zjištěné nízké zastoupení policistů, kteří jsou služebně starší 10 let. Mladší policisté jsou pravděpodobně méně zkušenější, a proto jim toto dělá větší či menší problémy.

Otázka č. 14) S jakými organizacemi spolupracujete při řešení případů domácího násilí? (Je možno uvést i více odpovědí.)

U této otázky bylo možné označit více odpovědí, proto zde není uvedena relativní četnost.

Tab. 14. Výčet organizací spolupracujících s PČR

Odpověď	Absolutní četnost
Intervenční centra	60
Orgán sociálně-právní ochrany dětí	52
Soud	38
Státní zastupitelství	39

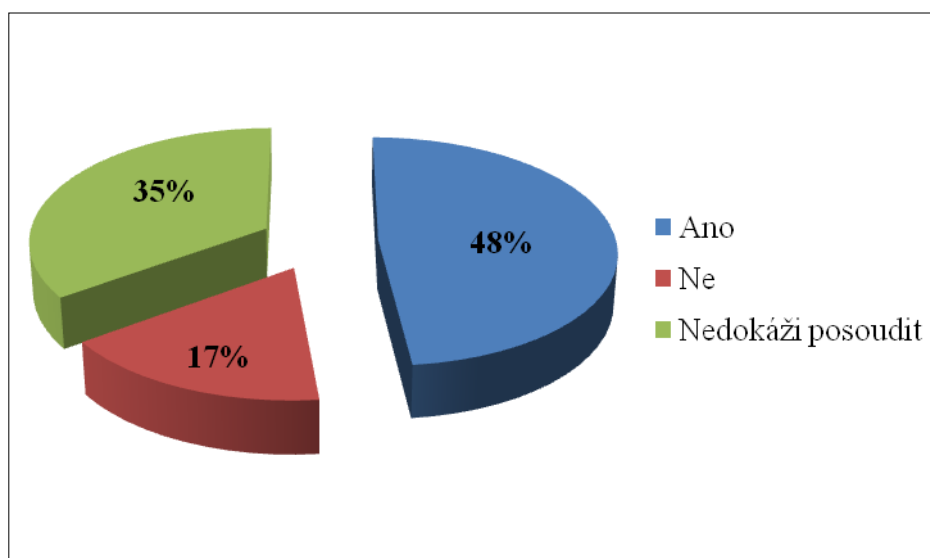
Zhodnocení: Při spolupráci během řešení případů domácího násilí uvedli dotázaní respondenti, že policie nejčastěji spolupracuje s intervenčními centry. Tuto variantu uvedli všichni dotázaní respondenti. Tento výsledek ukazuje, že policisté si nejčastěji činnost spojenou s domácím násilím nejčastěji spojují s intervenčními centry. Tento výsledek je zřejmě způsobem tím, že každý policista, který se kdy s domácím násilím setkal, musel odeslat úřední záznam o vykáání právě intervenčnímu centru. Orgán sociálně-právní ochrany dětí uvedlo celkem 52 respondentů. S tzv. OSPODem jsou policisté zvyklí spolupracovat u všech případů, kde jsou trestnému činu nebo přestupku přítomny děti a uvedenému orgánu ochrany dětí je zasíláno hlášení o celé události. Spolupráci se soudem uvedlo celkem 38 respondentů a se státním zastupitelstvím 39 respondentů. Tato celkově nižší čísla odpovědí jsou pravděpodobně způsobena tím, že s těmito organizacemi spolupracují policisté, kterým jsou přidělovány trestní spisy a to se ve valné většině jedná o

starší a zkušenější policisty. Jejich mladší kolegové možná ještě neměli možnost s těmito institucemi vůbec nějak komunikovat.

Otázka č. 15) Myslíte si, že pomoc intervenčního centra v podobě poradenství a poskytnutí azylového ubytování je dostačující v problematice domácího násilí a ochrany ohrožené osoby?

Tab. 15. Názory na pomoc intervenčního centra

Odpověď	Absolutní četnost
Ano	29
Ne	10
Nedokážu posoudit	21

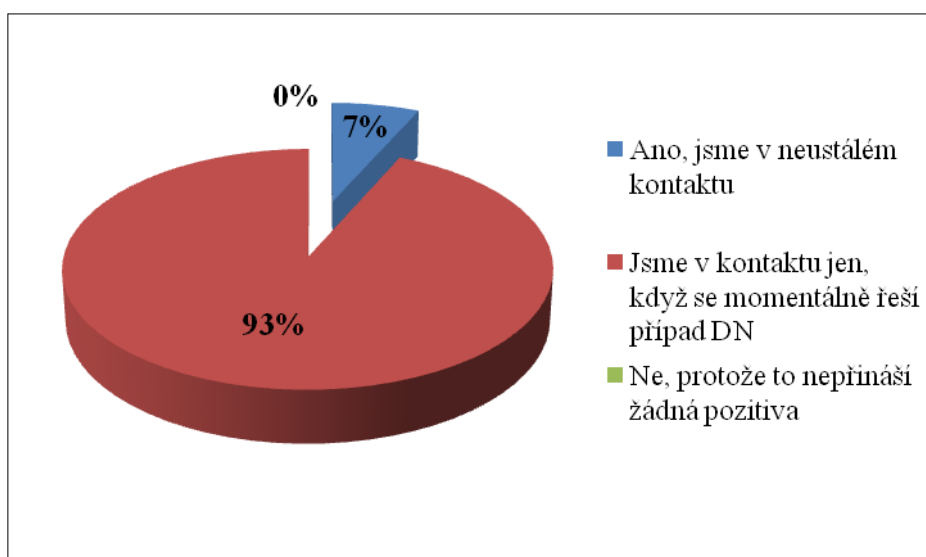
Graf 12. Názory na pomoc intervenčního centra

Zhodnocení: Na otázku poskytované pomoci intervenčními centry ve vztahu k ochraně ohrožené osoby uvedlo 29 dotázaných respondentů, tedy 48 % z výzkumného vzorku, že je pomoc zcela dostačující. 10 respondentů uvedlo, že pomoc intervenčních center je nedostatečná. Zbývajících 21 respondentů, což činí 35 %, uvedlo, že tuto věc nedokážou posoudit a vždy záleží na konkrétních okolnostech případu.

Otázka č. 16) Poskytujete si vzájemnou zpětnou vazbu s intervenčním centrem o tom, jak byl celý případ domácího násilí vyřešen, případné nedostatky, ke kterým dochází apod.?

Tab. 16. Fungování zpětné vazby s intervenčním centrem

Odpověď	Absolutní četnost
Ano, jsme v neustálém kontaktu	4
Jsme v kontaktu jen, když se momentálně řeší případ DN	56
Ne, protože to nepřináší žádná pozitiva	0

Graf 13. Fungování zpětné vazby s intervenčním centrem

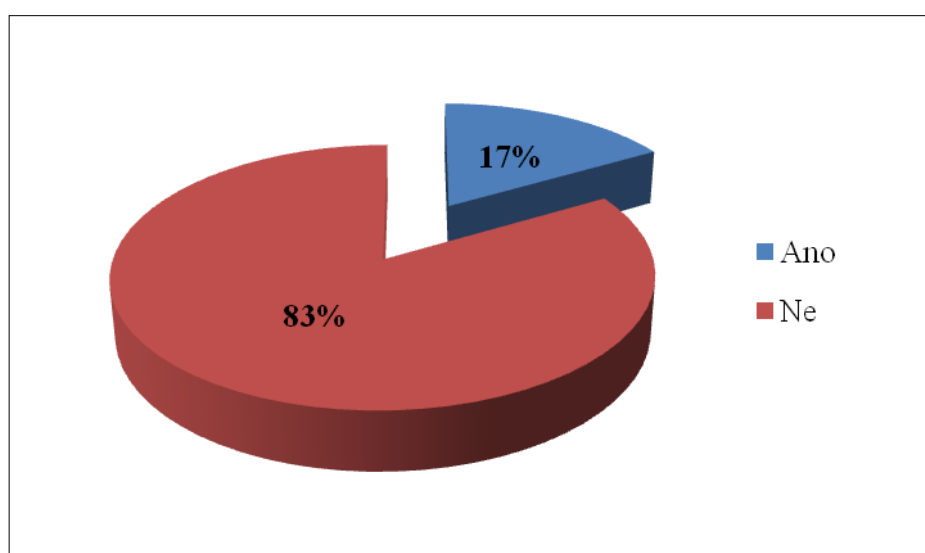
Zhodnocení: V neustálém kontaktu s intervenčním centrem jsou podle zjištěných odpovědí pouze 4 dotázaní respondenti, což činí z celkového výzkumného vzorku 7 %. Pravděpodobně se jedná o skupinu respondentů, kteří jsou sami iniciativní a chtějí si sami neustále rozšiřovat penzum svých znalostí v oblasti domácího násilí. V kontaktu s intervenčním centrem jen v době, kdy se aktuálně řeší případ domácího násilí je 56 respondentů. Vyjádřeno v procentech, tak celých 93 % respondentů vůbec neví, jak intervenční centra pomohla vyřešit jimi dokladovaný případ domácího násilí. Může

to také znamenat, že tito policisté nemají zájem obohatit své dosavadní znalosti s domácím násilím.

Otázka č. 17) Docházejí zástupci uvedených organizací např. na Vaše služební porady, kde byste konzultovali řešení problémů, se kterými se setkáváte při řešení domácího násilí?

Tab. 17. Účast zástupců organizací na služebních poradách

Odpověď	Absolutní četnost
Ano	10
Ne	50

Graf 14. Účast zástupců organizací na služebních poradách

Zhodnocení: Pouze 10 dotázaných respondentů uvedlo, že se pravidelně setkávají se zástupci organizací, se kterými se spolupodílejí na řešení otázky domácího násilí. Zbylých 50 respondentů, tedy 83 % z celkového výzkumného vzorku uvedlo, že se s těmito zástupci nesetkávají. V tomto případě se může jednat, že pouze jeden z vedoucích pracovníků pořádá tyto schůzky pro své podřízené a řeší vzniklé problémy se zástupci jiných organizací.

Otázka č. 18) Vyberte z uvedených možností, v jaké směru má pozitivní přínos spolupráce intervenčních center a policie při řešení případů domácího násilí? (Je možno uvést i více odpovědí.)

U této otázky bylo možné označit více odpovědí, proto zde není uvedena relativní četnost.

Tab. 18. Přínos konzultací

Odpověď	Absolutní četnost
Zamezení opakování častých chyb ze strany policistů	52
Větší jistota policistů při zákroku	26
Urychlení celého procesu administrativního zpracování	41
Dřívější zajištění bezpečnosti ohrožené osoby	58

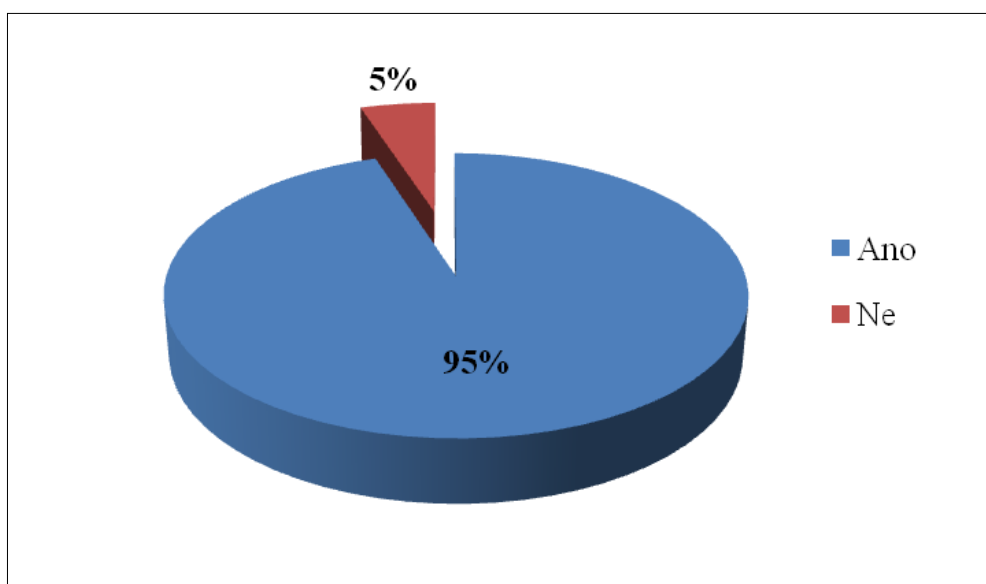
Zhodnocení: Nejvíce respondentů, a to celých 58, spatřuje hlavní přínos spolupráce intervenčních center a policie v dřívějším zajištění bezpečnosti ohrožené osoby. 52 respondentů uvádí, že tato spolupráce zamezuje opakování častých chyb ze strany policistů. Urychlení procesu administrativního zpracování uvádí jako přínos 41 respondentů. 26 respondentů se domnívá, že spolupráce podporuje větší jistotu policistů při zákroku. Tento relativně nízký počet by mohl znamenat, že jistota policistů při zákroku se odvíjí spíše od jejich znalostí, teoretické připravenosti a praktických zkušeností.

Otázka č. 19) Máte pro oběti domácího násilí k dispozici služební pomůcky ve formě kartiček a letáků od Bílého kruhu bezpečí, DONA linka apod.?

Tab. 19. Používání služebních pomůcek

Odpověď	Absolutní četnost
Ano	57
Ne	3

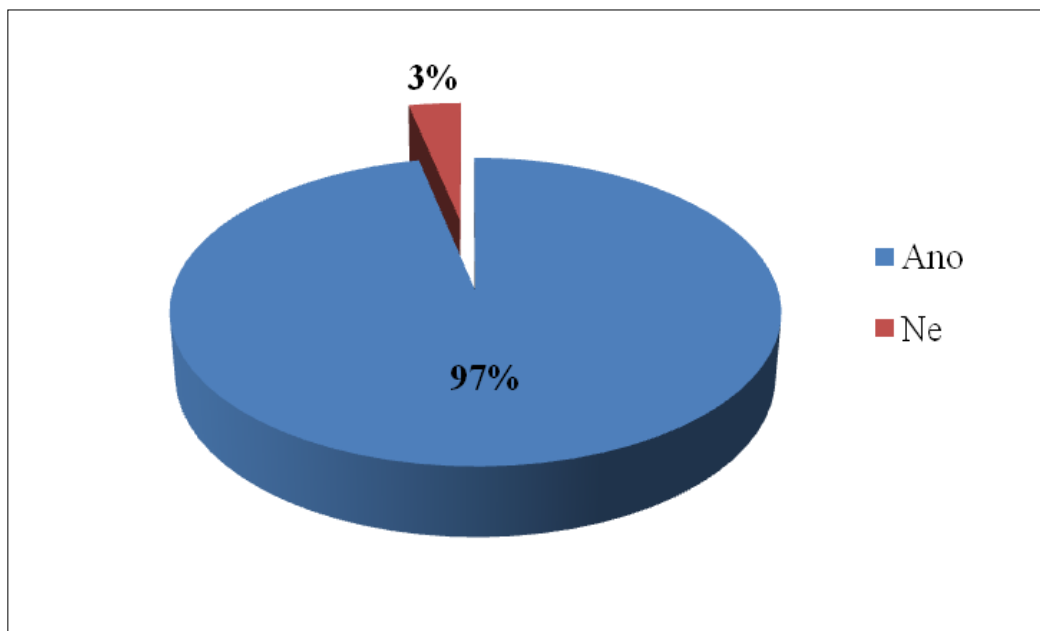
Graf 15. Používání služebních pomůcek

Zhodnocení: U otázky ohledně užívání služebních pomůcek ve formě kartiček a letáků uvedlo celkem 57 respondentů, že tyto pomůcky používají a mají je při zákroku vždy u sebe. Pouze 3 respondenti uvedli, že tyto pomůcky nepoužívají. Z výše uvedených údajů vyplývá, že tyto pomůcky jsou velmi rozšířené mezi příslušníky policie a sami policisté je považují jako užitečnou pomůcku pro výkon služby. Výskyt policisty, kteří tyto pomůcky nevyužívají lze vysvětlit snad jen pouze tím, že potřebné kontakty, na které se mohou osoby během řešení případu dotázat, zjistí policista prostřednictvím integrovaného operačního střediska.

Otázka č. 20) Jste schopni ihned na místě oznámení ohrožené osobě nebo násilné osobě poskytnout kontakt na intervenční centrum, ubytovny atd.?

Tab. 20. Schopnost nabídnout kontakt na intervenční centrum apod.

Odpověď	Absolutní četnost
Ano	58
Ne	2

Graf 16. Schopnost nabídnout kontakt na intervenční centrum apod.

Zhodnocení: Na otázku odpovědělo plných 97 %, tedy 58 respondentů z celkového zkoumaného vzorku, že jsou schopni zajistit kontakt na ubytovny, intervenční centrum a další organizace, které po policistovi může požadovat ohrožená nebo násilná osoba na místě oznámení. Zbylí dva respondenti z nevysvětlitelných příčin uvedli, že nejsou schopni v době komunikačních technologií a internetu v mobilních telefonech zajistit požadované kontakty.

5.6 Shrnutí výsledků výzkumu

Výzkumným cílem mé bakalářské bylo zjistit, jak policisté využívají svá zákonná oprávnění při ochraně společnosti před domácím násilím. Jedná se zejména o institut vykázání, ale také o oprávnění, která policisté využívají k bezprostřednímu zamezení páchaného násilí. Dále jsem se zaměřil na spolupráci intervenčních center, soudu a státního zastupitelství s Policií České republiky při řešení dané problematiky a na administrativní nedostatky, ke kterým dochází při zpracování případů domácího násilí ze strany samotných policistů.

Pro svůj výzkum jsem si stanovil následující výzkumné otázky:

- 1) **Jaké procento policistů má problémy s administrativním zpracováním případů domácího násilí?**
- 2) **Hodnotí policisté institut vykázaní z hlediska ochrany ohrožené osoby pozitivně?**
- 3) **Jaký má přínos spolupráce intervenčních center a policie při řešení případů domácího násilí?**

ad. 1) Jaké procento policistů má problémy s administrativním zpracováním případů domácího násilí?

Z celkového výzkumného vzorku připustilo 44 respondentů, tedy 73 % všech dotázaných, že se objevily administrativní chyby v případech domácího násilí, které sami administrativně zpracovávali. Tento výsledek zkoumání považuji za znepokojivý, ne však za alarmující. Vzhledem k tomu, že velké procento všech policistů je ještě služebně mladých a dá se předpokládat, že s přibývajícím léty praxe začnou i vzniklé nedostatky mizet. Stejný počet respondentů také uvedl, že s případy domácího násilí a institutem vykázaní je spojena složitá a zdlouhavá administrativa, která může mít vliv na motivaci, řešit případy domácího násilí právě vykázaním osoby.

ad. 2) Hodnotí policisté institut vykázaní z hlediska ochrany ohrožené osoby pozitivně?

Celých 55 % respondentů uvedlo, že institut vykázaní poskytuje ohrožené osobě velmi dobrou ochranu. 15 % oslovených hodnotilo tuto vlastnost institutu vykázaní jako dobrou bez nějakých výhrad. Celkem 16 % dotázaných se shodlo na tom, že institut vykázaní chrání ohroženou osobou dobře, ovšem s nějakou tou výhradou. Jako nedostatečnou nebo naprosto nedostačující hodnotilo institut vykázaní z hlediska ochrany ohrožené osoby 10 %, resp. 4 % respondentů.

ad. 3) Jaký má přínos spolupráce intervenčních center a policie při řešení případů domácího násilí?

Naprostá většina respondentů spatřuje hlavní přínos spolupráce zejména v dřívějším zajištění bezpečnosti pro ohroženou osobu a dále v zamezení opakování častých chyb

ze strany policistů. Dvě třetiny dotázaných uvedly, že spolupráce urychluje proces administrativního zpracování případů domácího násilí. Téměř polovina dotázaných se domnívá, že spolupráce s intervenčním centrem má také pozitivní vliv na větší jistotu policistů při zákroku.

5.7 Návrhy na opatření

Domácí násilí je v současné společnosti neoddiskutovatelně velkým problémem, ke kterému se v žádném případě nemůžeme otočit zády. Jeho nebezpečnost, latence a složité odhalování z něj dělají protivníka, se kterým se člověk nemůže utkat osamocen. Na pomoc by v první řadě měla přispěchat zákonná opatření, která zpřísní postihy pro osoby, které se dopouští těchto odporných a společnost ohrožujících činů. V druhé řadě to je rozšíření pravomocí osob, které se spolupodílejí na jeho odhalování. V tomto případě vystupuje jako jedinečný a nezastupitelný orgán Policie České republiky. Právě policie je často prvním, kdo se o domácím násilí může dovědět, nebo komu se ohrožená osoba či jiný oznamovatel svěří s problémem nebo podezřením, že v konkrétní domácnosti není něco v pořádku. Policista, který takové oznámení přijímá je osobou, na kterou se upínají veškerá očekávání, a občan předpokládá, že policista si bude vědět v každé situaci rady. Nemělo by se stávat, že policista zjistí, že se v konkrétním případě jedná o případ domácího násilí, ale vzhledem k tomu, že si není úplně jistý, upustí od opatření, která mu ukládá zákon. Jedná se především o případy, kdy jsou závažné případy domácího násilí maskovány samotnými policisty jako přestupky proti občanskému soužití a následně postupovány k projednání správnímu orgánu. Je jisté, že ohrožená osoba ze strachu o svůj život a zdraví nedá podnět k projednání přestupku, protože agresor by se dověděl o tom, že si byla stěžovat na policii. V tomto případě je velmi těžké přimět takového oznamovatele, aby znovu podal oznámení o celém případě. Domnívá se totiž, že policie buď nehodlá případ řešit, nebo situace, kterou prožívá, není ještě hodna pozornosti policie.

Na základě těchto zjištění navrhuji, aby byli policisté v pravidelných termínech proškolení a následně zkoušeni, např. při modelových situacích, zda jsou schopni správně vyslechnout oznamovatele, získat od něj všechny potřebné informace a na základě těchto informací rozhodnout o dalším opatření, které bude učiněno z jejich strany. Dalším řešením, které by vedlo k zamezení fatálních chyb hned v první instanci, by bylo zřízení týmu v rámci Policie České republiky, který by se skládal z odborníků na domácí násilí.

Nejedná se o nic nového. S tímto nápadem již přišli na Krajském ředitelství policie Jihomoravského kraje, kde byla zřízena skupina „Domácí násilí“, která byla kontaktována při podezření na tento jev. Následně skupina složená s odborníků v řadách policie přijela na místo a prováděla veškeré úkony na místě oznámení za asistence policistů, kteří oznámení přijímali.

Na straně druhé se nelze divit, že policista opomene nějaký administrativní úkon, když se s případem domácího násilí setká průměrně jednou do roka. V takovém případě se z něj těžko stane odborník na téma domácího násilí, když nemá zkušenosti kde nasbírat. Malou omluvou pro policisty pořádkové služby je snad to, že záběr jejich činnosti je tak široký a rozsah znalostí, které musí znát, je natolik velký, že občas může dojít k menšímu pochybení. Z řad nadřízených by však měla být projevena dobrá vůle ve formě pochopení a ochoty podat pomocnou ruku. Většina z nich se totiž domnívá, že náplň jejich práce spočívá v kontrolní činnosti a rozdávání kázeňských trestů v případě porušení některé z povinností.

Pracovníci intervenčních center by jako preventivní opatření mohli pořádat osvětové akce, kde by se široká veřejnost dověděla, že svěřit se s problémem nebo požádat o radu, není možné jen na policii, ale že existují i jiné organizace či linky důvěry, kde se mohou dovědět spoustu užitečných informací. Pomoc nebo informace takto zprostředkované již zachránily spoustu lidského utrpení, v mnoha případech i lidských životů.

Na závěr chci jen připomenout, že česká legislativa a soubor všech opatření zaznamenaly velký pokrok oproti situaci, která zde panovala před několika lety. Samozřejmě, že jsou stále ještě nedostatky v přístupu k pachateli a dále k oběti domácího násilí, ve způsobech intervence atd. Avšak tyto nedostatky budou jistě v nejbližší době napraveny a pomohou nebezpečný společenský jev jménem „domácí násilí“ účinně potlačit.

ZÁVĚR

Mezi nejzávažnější problémy současné společnosti patří bezpochyby domácí násilí. V mediích je toto téma často diskutované a částečně vstoupilo do obecného povědomí jako jev, který se netýká jen nejchudších vrstev společnosti, ale je problémem všech lidí na této planetě. Domácí násilí totiž není vázané na barvu pleti, národnost, náboženství či věk. Je to problém nás všech.

Cílem mé bakalářské práce bylo podat ucelený náhled na problematiku domácího násilí z pohledu příslušníků Policie České republiky. V práci jsem se zaměřil na problémy, se kterými se policisté během setkání s domácím násilím potýkají. Práci jsem rovněž zaměřil na oprávnění, která policistům dala česká legislativa. Tato oprávnění policii slouží k udržení veřejného pořádku a ochraně všech zájmů, které jsou chráněné v českém právním řádu. Mezi uvedené zájmy bezpochyby patří ochrana života a zdraví osob. Domácí násilí patří k jevům, které tyto zájmy ohrožuje.

Výsledkem mého zkoumání bylo zjištění několika větších či menších problémů, které se objevují v řadách policistů. Jistě, u policie existuje řada problémů. Problémy jsou však v každé společnosti a jsou zde přece orgány, které mají jako náplň své činnosti pracovat na jejich odstranění. V současné době již byly učiněny první krůčky k nápravě. Policie samotná nestačí na vyřešení celé této problematiky, a tak dnes existuje řada neziskových organizací, prostřednictvím kterých jsou prováděny osvětové akce, zaměřené na širokou veřejnost. Zlepšuje se rovněž spolupráce mezi státními a nestátními organizacemi, které do této problematiky zasahují pomocí intervence a ohrožené osobě jsou schopny poradit jak postupovat dále v případě, že se staly svědky či obětí domácího násilí. Veškerá činnost uvedených organizací včetně policie musí být zakotvena v legislativě, která tvoří pomyslnou páteř všech činností. Jestliže zákonodárci v nejbližší době nepřijmou vhodná opatření, která ukotví do legislativy, nemůžeme se v krátké době dočkat žádného výrazného zlepšení. Legislativa samotná jistě není všemocná, a tak bude zapotřebí, aby společnost sama nebyla lhostejná k násilnému chování, protože některé problémy by zanikly už v zárodku, kdyby nebyly okolím tolerovány. V době, kdy se situace vymkne z rukou, už zavržení společností nestačí a musí nastoupit trvá opatření, která by v ideálním případě nebyla vůbec nutná.

Hloubka a rozsáhlost dané problematiky je natolik velká, že nelze v rámci této práce obsáhnout veškeré její aspekty. I přes to však doufám, že výsledky mé práce povedou ke zlepšení, nebo alespoň k zamyšlení se nad tímto závažným problémem, kterým domácí násilí bezesporu je.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

CONWAY, Helen L., 2007. *Domácí násilí: příručka pro současné i potenciální oběti se zákonem č. 135/2006 Sb. platným od 1. ledna 2007*. Překlad Jana Mandelíková. Praha: Albatros, Albatros Plus. ISBN 978-800-0015-507.

ČESKO. Zákon č. 40 ze dne 8. ledna 2009 Trestní zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2009, částka 11, s. 354-464.

ČESKO. Zákon č. 200 ze dne 17. května 1990 O přestupcích. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2012, částka 186, s. 6546-6584.

ČESKO. Zákon č. 273 ze dne 17. července 2008 O Policii České republiky. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2008, částka 91, s. 4086-4155.

ČÍRTKOVÁ, Ludmila, 2008. *Moderní psychologie pro právníky: domácí násilí, stalking, predikce násilí*. Praha: Grada. ISBN 978-802-4722-078.

FIALOVÁ, Ivana, 2005. *Management sociální práce se žáky základní školy II*. Ostrava: Ostravská univerzita. ISBN 80-736-8079-3.

KRÁLÍČKOVÁ, Zdeňka, Eva ŽATECKÁ a Radovan DÁVID, 2011. *Právo proti domácímu násilí*. Praha: C. H. Beck. ISBN 978-807-4003-813.

Metodická příručka č. 1/2010 ředitele ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia České republiky.

SOCHŮREK, Jan, 2009. *Úvod do sociální patologie*. Liberec: Technická univerzita v Liberci. ISBN 978-807-3724-481.

ŠEVČÍK, Drahomír a Naděžda ŠPATENKOVÁ, 2011. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. Praha: Portál. ISBN 978-807-3676-902.

ŠTERN, Pavel, 2010. *Probace a mediace: možnosti řešení trestných činů*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-757-2.

VANÍČKOVÁ, E., Z. HADJ-MOUSSOVÁ a H. PROVAZNÍKOVÁ, 1995. *Násilí v rodině*. Praha: Karolinum. ISBN 978-80-86991-27-6.

VÁGNEROVÁ, Marie, 2004. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. 3. vyd. Praha: Portál. ISBN 80-717-8802-3.

VARGOVÁ, Bronislava a Marie VAVROŇOVÁ, 2006. *Od dobrého úmyslu k dobré spolupráci*. Manuál pro efektivní interdisciplinární spolupráci v případech domácího násilí. [cit.4. 2. 2013] Praha: ROSA. Dostupné také z: <http://www.rosa-os.cz/o-nas/publikace/>

VODÁČKOVÁ, Daniela, 2007. *Krizová intervence*. 2. vyd. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-342-0.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

A kol.	A kolektiv.
Apod.	A podobně.
Atd.	A tak dále.
Č.	Číslo.
ČR	Česká republika.
DN	Domácí násilí.
Např.	Například.
Obr.	Obrázek.
OSPOD	Orgán sociálně právní ochrany dětí.
PČR	Police České republiky.
S.	Strana.
Sb.	Sbírky.
Tab.	Tabulka.
Tj.	To je.
Tzv.	Tak zvaně.
USA	United States of America.
Ust.	Ustanovení.
Z.	Zákon.
Zák.	Zákon.

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1. Duluthský model (upraveno)	16
--	----

SEZNAM TABULEK

Tab. 1. Respondenti dle pohlaví	39
Tab. 2. Respondenti dle délky služebního poměru	39
Tab. 3. Četnost setkání s domácím násilím	40
Tab. 4. Působení psychického náporu.....	41
Tab. 5. Administrativní nedostatky v záznamech o DN	42
Tab. 6. Nejčastější administrativní nedostatky	44
Tab. 7. Možnost se s někým poradit	45
Tab. 8. Kdo provádí kontrolu postupů policistů	46
Tab. 9. Využití zákonných oprávnění	47
Tab. 10. Využití institutu vykázání.....	48
Tab. 11. Názor na funkčnost institutu vykázání	49
Tab. 12. Provádění kontroly zákazu vstupu vykázané osoby	50
Tab. 13. Vliv zdlouhavé administrativy.....	51
Tab. 14. Výčet organizací spolupracujících s PČR.....	52
Tab. 15. Názory na pomoc intervenčního centra	53
Tab. 16. Fungování zpětné vazby s intervenčním centrem.....	54
Tab. 17. Účast zástupců organizací na služebních poradách	55
Tab. 18. Přínos konzultací	56
Tab. 19. Používání služebních pomůcek	56
Tab. 20. Schopnost nabídnout kontakt na intervenční centrum apod.	57

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1. Respondenti dle pohlaví	39
Graf 2. Respondenti dle délky služebního poměru	40
Graf 3. Četnost setkání s domácím násilím	41
Graf 4. Působení psychického náporu.....	42
Graf 5. Administrativní nedostatky v záznamech o DN	43
Graf 6. Možnost se s někým poradit	45
Graf 7. Kdo provádí kontrolu postupů policistů	46
Graf 8. Využití institutu vykázání.....	48
Graf 9. Názor na funkčnost institutu vykázání	49
Graf 10. Provádění kontroly zákazu vstupu vykázané osoby	50
Graf 11. Vliv zdlouhavé administrativy.....	51
Graf 12. Názory na pomoc intervenčního centra	53
Graf 13. Fungování zpětné vazby s intervenčním centrem.....	54
Graf 14. Účast zástupců organizací na služebních poradách	55
Graf 15. Používání služebních pomůcek	57
Graf 16. Schopnost nabídnout kontakt na intervenční centrum apod.	58

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA P I: DOTAZNÍK	71
-----------------------------	----

PŘÍLOHA P I: DOTAZNÍK

DOTAZNÍK

Vážení kolegové,

prosím Vás o vyplnění předloženého dotazníku. Dotazník je anonymní a bude sloužit jako podklad pro zpracování mé bakalářské práce na téma: Problematika domácího násilí a jeho řešení v rámci Police ČR.

U každé otázky zaškrtnete Vámi zvolenou odpověď.

Děkuji Vám za Vaši ochotu a čas strávený při vyplňování.

Zdeněk Klesnil

1) Pohlaví

- Muž
- Žena

2) Délka služebního poměru

- 1 – 5 let
- 5 – 10 let
- 10 a více let

---

3) Jak často se setkáváte s případy domácího násilí?

- Několikrát za rok
- Jednou za rok
- Méně než jednou za rok

4) Jste při řešení případů domácího násilí pod větším psychickým náparem než u jiných zákroků?

- Ano, jsem pod větším psychickým náparem
- Ne, žádný nápor na svou psychiku nevnímám
- Nedokážu posoudit

5) Byly zaznamenány v případech domácího násilí, které jste zpracovával/a, nějaké administrativní nedostatky z Vaší strany?

- Ano
- Ne

6) Které z uvedených nedostatků se nejčastěji objevují ze strany policistů při administrativním zpracování případů domácího násilí? (Správné odpovědi zaznačte křížkem, je možno uvést i více odpovědí.)

- Nedostatečný rozsah zjištěných informací os zúčastněných osob
- Opomenutí zaslat intervenčnímu centru úřední záznam o vykázání
- Opomenutí prokazatelně seznámit vykázanou osobu s jejími právy a povinnostmi
- Nedostatečné odůvodnění využití institutu vykázání v úředním záznamu
- Opomenutí jiné povinnosti

7) Máte možnost se přímo na místě zákroku, např. telefonicky, poradit s osobou znalou problematiky domácího násilí?

- Ano
- Ne

8) Kdo ze služebních funkcionářů provádí následnou kontrolu postupu při řešení případů domácího násilí?

- Vedoucí oddělení
- Koordinátor přes domácí násilí
- Nikdo

9) Jaká zákonná oprávnění využíváte pro zajištění bezpečnosti osoby ohrožené domácím násilím? (Je možno uvést i více odpovědí.)

- Donucovací prostředky
- Vykázání osoby
- Vstup do obydlí
- Zajištění osoby
- Zadržení osoby
- Zákonná výzva k upuštění od protiprávního jednání

10) Využíváte při řešení těchto případů institutu vykázání?

- Ano, pokud je to nutné
- Jen v případě, že je jedná o fyzické násilí
- Ano, pokud s tím ohrožená osoba souhlasí
- Nevyužívám nikdy

11) Jakou podle Vás poskytuje institut vykázání ochranu ohrožené osobě?

- Dostatečnou s výhradami
- Dobrou bez výhrad
- Velmi dobrou
- Nedostatečnou
- Naprosto nedostačující

- 12) Provádíte vždy kontrolu dodržování zákazu vstupu vykázané agresivní osoby?**
- Ano, vždy
  - Pouze v případech, kdy již došlo k porušení zákazu
  - Jen, když je na to dostatek času
  - Ne, nikdy
- 13) Myslíte si, že s případem vykázaní je spojena složitá a zdlouhavá administrativa, která může mít vliv na motivaci řešit tyto případy právě vykázaním?**
- Ano
  - Ne
- 14) S jakými organizacemi spolupracujete při řešení případů domácího násilí? (Je možno uvést i více odpovědí.)**
- Intervenční centra
  - Orgán sociálně-právní ochrany dětí
  - Soud
  - Státní zastupitelství
- 15) Myslíte si, že pomoc intervenčního centra v podobě poradenství a poskytnutí azylového ubytování je dostačující v problematice domácího násilí a ochrany ohrožené osoby?**
- Ano
  - Ne
  - Nedokážu posoudit
- 16) Poskytujete si vzájemnou zpětnou vazbu s intervenčním centrem o tom, jak byl celý případ domácího násilí vyřešen, případné nedostatky, ke kterým dochází apod.?**
- Ano, jsme v neustálém kontaktu
  - Jsme v kontaktu jen, když se momentálně řeší případ DN
  - Ne, protože to nepřináší žádná pozitiva
- 17) Docházejí zástupci uvedených organizací např. na Vaše služební porady, kde byste konzultovali řešení problémů, se kterými se setkáváte při řešení domácího násilí?**
- Ano
  - Ne
- 18) Vyberte z uvedených možností, v jaké směru má pozitivní přínos spolupráce intervenčních center a policie při řešení případů domácího násilí? (Je možno uvést i více odpovědí.)**

- Zamezení opakování častých chyb ze strany policistů
- Větší jistota policistů při zákroku
- Urychlení celého procesu administrativního zpracování
- Dřívější zajištění bezpečnosti ohrožené osoby

19) Máte pro oběti domácího násilí k dispozici služební pomůcky ve formě kartiček a letáků od Bílého kruhu bezpečí, DONA linka apod.?

- Ano
- Ne

20) Jste schopni ihned na místě oznámení ohrožené osobě nebo násilné osobě poskytnout kontakt na intervenční centrum, ubytovny atd.?

- Ano
- Ne